

DARBININKAS

Vol. LXXXII, Nr. 33

Rugpjūtis - August 29, 1997 Penktadienis-Friday

PERIODICALS

Postage paid at Brooklyn, N.Y.

341 Highland Blvd.

Brooklyn, N.Y. 11207

Kaina

\$ 1.00

LIETUVOJE ir apie LIETUVĄ

Lietuvoje prasidėjo javų pjūtė. Šiemet gerai užderėjo javai ir tikimasi, kad pagal kvotas bus supirkta visos reikiamos grūdų kiekis. Daugiau kaip 100 tūkst. tonų grūdų pagal sutartis bus parduota Baltarusijos, Latvijos ir Rusijos prekybininkams. Baltarusijoje grūdų supirkimo kainos didesnės nei Lietuvoje, todėl prekybininkai neblogai uždirba. Lietuvos grūdais domisi ir nuo potvynio nukentėjusi Lenkija.

Klaipėdos jūrų uoste prie akcinės bendrovės "Klaipėdos nafta" krantinės buvo prisišvartavę didžiulis tanklaivis "Atlantia", kuris priklauso "Atlantia Tankers Corporation". Tanklaivis prieš savaitę atplaukė iš Lisabonos. Jo ilgis - 243,5 m, plotis - 42 m, grimzlė - 14 m. Tanklaivis buvo pakrautas tik iki 10,5 m, nes tokia didžiausia leistina grimzlė Klaipėdos uoste. Į tanklaivį buvo pakrauta 61 tūkst. tonų mazuto, ir jis sėkmingai išplaukė iš Klaipėdos į Taliną. Ten tanklaivis bus dar pakrautas ir plauks į JAV.

Lietuvos verslininkai kol kas nedidina automobilių degalų kainų, nors Latvijoje ir Estijoje jie pabrango. Staiga pašokus USD kursui ir naftos kainoms Roterdamo biržoje, Estijoje litras benzino kainuoja 1.68 Lt, Latvijoje - 2.16 Lt. Lietuvoje "Statoil", "Neste", "Shell" degalinės panašios markės benzino litras kainuoja 1.75-1.79 Lt. Didelė vietinių ir užsienio degalinių konkurencija neleidžia Lietuvoje kelti degalų kainos.

Šia liepą naujų automobilių parduota dvigubai daugiau nei praėjusią. Automobilių gamintojų atstovai Lietuvoje pastebėjo, kad pastaraisiais mėnesiais naujos mašinos perkamos pastoviai. Kai kuriems pardavėjams pasisekė dėl smuktelėjusios markės, nes sumažėjo automobilių kainos.

Rekordiškai pigūs yra "Ford" automobiliai. Nauja "Ford Fiesta" kainuoja apie 33 tūkst. litų, "Ford Mondeo" - 49 tūkst. litų. "Ford Mondeo" tapo pigiausiu savo klasės automobiliu. Per mėnesį jų parduota 46. Daugiausia Lietuvoje liepos mėnesį parduota vokiškų "Volkswagen" ir čekiškų "Škoda" - atitinkamai 64 ir 63. Tuo tarpu prabangių automobilių rinkoje kaip ir anksčiau pirmauja "Volvo". Pastaruoju metu Lietuvoje populiarėja naujai "Mitsubishi Galant". "Mitsubishi" - vienintelė japonų automobilių gamykla, neturinti oficialaus atstovo nė vienoje Baltijos valstybėje. Lietuvoje vasarą lankęsi "Mitsubishi" atstovai tarėsi su kelių firmų vadovais. Lietuvos verslininkams nepatiko, kad "Mitsubishi" teisę prekiauti ir prižiūrėti savo automobilius siūlo keliems atstovams, iš kurių po kelių metų išsirsins geriausius.

Alytaus rajone Salos kaime Daugų žemės ūkio mokyklos rūgčių lauke bandomas lietuviškas kombainas "Nemunas". Ši nedidelė, pusiau pakabinama javų kombainą gamina Radviliškio mašinų gamykla. Kombainas labai tinka dirbti nedideliose ūkininkų laukuose. Tai labai praktiška technika.

LIETUVOS VYRIAUSYBĖ BANDYS IŠVENGTI TEISMO NIUJORKE

Lietuviški argumentai

Parengtas Lietuvos Vyriausybės atsakymas į JAV kompanijos "Mobil Sales and Supply Corporation" ieškinį, iškeltą Lietuvos valstybei Niujorko valstijos apygardos teisme.

Lietuvos valstybė negali būti atsakovė Niujorko valstijos teisme, į kurį kreipėsi JAV bendrovė "Mobil" dėl savo pretenzijų atgauti visus pinigus už "Lietuvos energiją" parduotą mazutą. Be to, Niujorko teismas negali nagrinėti šios bylos, nes ieškinys pateiktas Lietuvoje esančiam atsakovui. Tokie pagrindiniai motyvai išdėstyti Vyriausybės atsakyme į "Mobil" iškeltą ieškinį.

Su šia istorija susijęs ir Seimo narys A. Butkevičius. Jis už 300 tūkstančių dolerių žadėjo padėti mazuto pirkimo sandoryje dalyvavusios bendrovės "Dega" vadovui K. Kiršai.

Kas kam ištis liko skolingas?

"Lietuvos energija" iš konkursą laimėjusių trijų bendrovių "Mobil", "Crown Trade" ir Lietuvos "Degos" nupirko 390 tūkstančių tonų mazuto. Vėliau paaiškėjo, kad tikroji pardavėja buvo "Mobil", o kitos dvi bendrovės tik tarpininkės. "Mobil" pasigedo 1,3 mln. dolerių už vieną kuro siuntą šių pinigų į sąskaitą nepervedė "Dega".

Birželio pradžioje "Mobil" Niujorko apygardos teismui pateikė ieškinį, kad pirkėjai iš Lietuvos iš viso jai liko skolingi 4,5 mln. dolerių.

Valstybė nebus atsakovė

Premjero aparato kancleris, teisininkas Kestutis Žilinskas "Lietuvos rytui" sakė, kad Vyriausybė laikosi nuomonės, jog Lietuvos valstybė teismo byloje negali būti atsakovė, nes mazuto pirkimo sutarties dalyvės komercinės įmonės.

"Lietuvos energijos" akcinėje bendrovėje vyrauja valstybės kapitalas. Tačiau pagal Lietuvos įmonių įstatymą, taip pat ir analogiškus įstatymus kitose civilizuotose šalyse, akcininkai neatsako asmeniškai, šiuo atveju

valstybės, turtu.

Valstybės kapitalas bendrovėje 90,8 procento akcijų, o ne biudžeto lėšos. Todėl mokesčių mokėtojų pinigais valstybė neturi atsiskaityti už atskirų įmonių išpareigojimus.

Aiškindamas Vyriausybės poziciją, K. Žilinskas pažymėjo, kad Niujorko valstijos apygardos teismas negali nagrinėti "Mobil" keliamos bylos. Nėra susitarimo šioje teisme nagrinėti bylą dėl mazuto sandorio, tad turi būti laikomasi bendrųjų tarptautinės teisės (ir Lietuvos teisės) principų. Todėl bylą reikėtų nagrinėti Lietuvoje, nes ieškinys pareiktas šios šalies subjektams.

Lietuvos Vyriausybės atsakyme Niujorko valstijos teismui remtasi JAV galiojančiais teisės aktais bei precedentais, sprendžiant panašius ginčus. "Turime žinių, kad pagal JAV teisinę praktiką Niujorko teisme neturėtų būti nagrinėjama byla prieš Lietuvos valstybę", - sakė K. Žilinskas.

Tautietė pažadėjo padėti nemokamai

Į Niujorką per advokatų kontorą pristatyti teismui Lietuvos Vyriausybės atsakymo išvyko Teisingumo ministerijoje dirbanti JAV advokatė Žibutė Brinkis.

Pagal JAV įstatymus, Vyriausybė negali pateikti teismui procedūrinių dokumentų, pavyzdžiui, atskirtimo ieškiniai, prašymo perkelti bylą nagrinėti kitur. Reikia veikti per atitinkamas advokatų kontoras, turinčias teisę paduoti ir bylą įtraukti asmens pareikšima.

Visa teisinė procedūra Lietuvos Vyriausybei galėtų kainuoti apie 10 tūkstančių dolerių. Pasak K. Žilinsko, surasta galimybė sumažinti išlaidas. JAV lietuvių advokatė Ž. Brinkis konsultavimo paslaugas teiks nemokamai - jai bus padengta tik kelionė į Niujorką. Teisininkė suras advokatų kontorą, kuriai Vyriausybė ir sumokės už dokumentų sudarymą ir pateikimą teismui.

Sutartį su JAV advokatų kontora Vyriausybė įgaliojo pasirašyti valdymo reformų ir savi-valdybių reikalų viceministrę Teresėlę Kazlauskienę. Susitari-

mas pasirašyti bus atsiųstas faksu.

Pinigai nežinia kur pradingo

Ar ūkio ministras Vincas Babilius nesuklydo ir nepaskubėjo pripažinti 1,3 mln. dolerių skolos "Mobil" bendrovei?

"Negalima sakyti, kad buvo klaida, - tvirtino K. Žilinskas. - Aišku viena, pinigai yra dingę. "Lietuvos energija" gavo kurą ir už jį sumokėjo. Nuo šio momento nebeaišku, kam jie buvo atiduoti, kas juos pasiėmė, kur jie dingę? Todėl Generalinėje prokuratūroje atnaujinta baudžiamoji byla, kuri buvo nutraukta LDDP valdymo metais. Dabar tikimasi nustatyti kaltininkus".

"Mobil" - pasaulyje žinoma ir įtakinga kompanija. Jeigu jos interesai buvo pažeisti, reikia nustatyti, kas kaltas. Tačiau valstybės biudžeto pinigais negalime patenkinti "Mobil" reikalavimų", - teigė premjero aparato kancleris.

Sutarties žodžio visiškai nesilaikyta

Vienam "Degos" vadovų K. Kiršai, Seimo narys A. Butkevičius žadėjo už pinigus padėti išvengti atsakomybės dėl dingusių pinigų ir nutraukti baudžiamąją bylą. Pareigūnai sulaukė Seimo nari, kai jam buvo perduota 15 tūkstančių JAV dolerių. Ar tai nesustiprina abejonių, kad Amerikos bendrovė už mazutą negavo visų pinigų?

"Gali būti, nors mes apie tai neturime informacijos, - sakė K. Žilinskas. - "Lietuvos energija" tvirtina sumokėjusi, ir tarsi tuos pinigus turėjo gauti "Dega". Tačiau nuo čia prasideda neformalus santykiai - nebuvo pasirašyta jokių sutarčių. Buvo tik išpareigojimų žodžiu.

Atrodo, kad ir "Mobil" turėjo tam tikrų interesų nesudaryti sutarčių dėl mazuto tiekimo. Tačiau kol ši byla nėra ištirta, nieko nenorime kaltinti".

Rita Grumadaite
LR

Rugpjūčio 7 dieną Lietuvos Prezidentas Algirdas Brazauskas pasveikino į Lietuvą atvykusius dirbti JAV Taikos korpuso savanorius. Nuo 1992 m. liepos jau šeštoji jų grupė atkeliavo į Lietuvą. 24 jaunuoliai iš JAV dvejus metus pasiryžę gyventi Lietuvoje ir dirbti pagal anglų kalbos mokymo bei smulkaus verslo plėtros programą.

R. Šuikos nuotr.

VYRIAUSYBĖS SIŪLYMUI PRITARIMAS IŠ JAV

Jungtinių Valstijų Valstybės departamentas pasveikino Lietuvos premjero pareikšimą, kad Vyriausybė ketina siūlyti Baudžiamojo kodekso pataisas, kurios leistų pateikti kaltinimus Aleksandrui Lileikiui ir kitiems įtariamiesiems karo nusikaltėliams.

Departamento atstovas spaudai J. Rubinas pareiškė, kad JAV seniai buvo susirūpinusios dėl delsimo teisti A. Lileikį ir kitus nacių kolaborantus.

"Kaltinimų pateikimas A. Lileikiui, be abejonės, būtų svarbus žingsnis priekin", pasakė J. Rubinas.

Lietuvos Vyriausybė neseniai paskelbė parengsianti Baudžiamojo kodekso pataisas, kurios

leistų pateikti oficialius kaltinimus genocidu ir nusikaltimais žmonijai įtariamiesiems asmenims nepriklausomai nuo jų sveikatos ar kitų aplinkybių.

Generalinė prokuratūra jau baigė parengtinį tardymą 90-mečio A. Lileikio byloje, tačiau negali paskelbti jo kaltinamųjų dėl visai prastos sveikatos.

Pagal medicinos ekspertizės išvadą, A. Lileikis nepagydomai serga ir bet koks stresas gali būti pavojingas gyvybei.

Pernai JAV pilietybės netekęs A. Lileikis įtariamasis žydų persekiojimu per Antrąjį pasaulinį karą, kai vadovavo Vilniaus apskritys saugumo policijai nacių okupuotoje Lietuvoje. LR

APTIKTAS SVARBUS LIETUVOS RAŠTIJOS LEIDINYS

Vilnius, rugpjūčio 20 d. Mokslų akademijos bibliotekoje aptikta knyga. Ja Martynas Mažvydas naudojosi rengdamas spaudai "Katekizmą", kurio 450-osios metinės šiemet minimos Lietuvoje.

Dvejais metais anksčiau už M. Mažvydo "Katekizmą" išleista Jano Sekuliciano katekizmas "Katechizmu text prosti dla prostego ludu" atsitiktinai aptiko bibliotekos darbuotoja.

1545 metais Karaliaučiuje išleistas 16 puslapių knygos egzempliorius yra retas užsienyje ir galbūt vienintelis Lietuvoje.

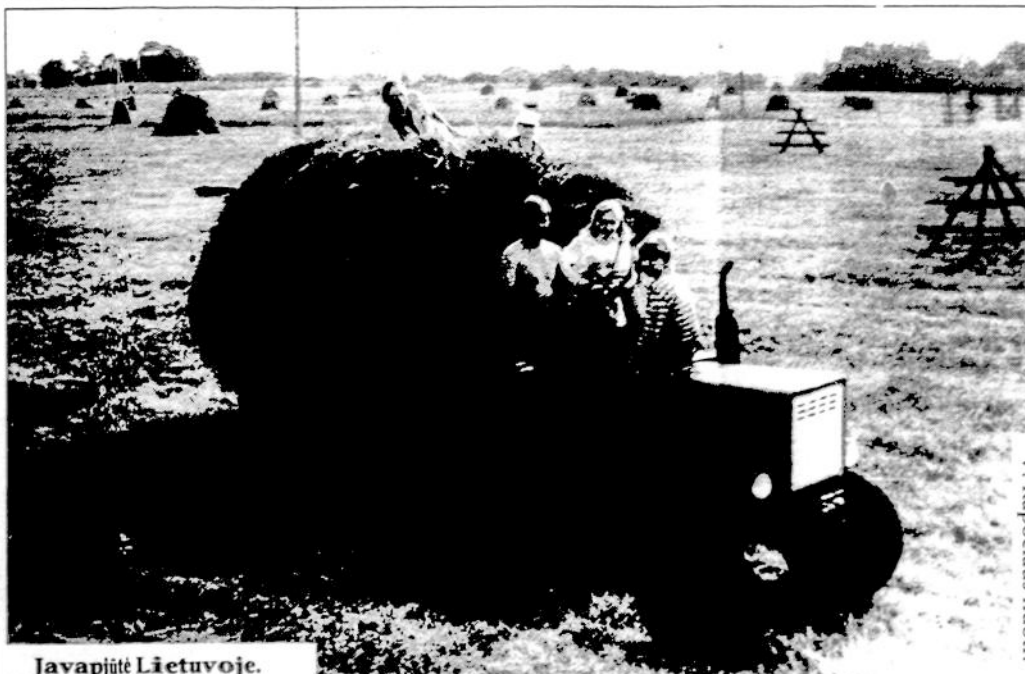
Knygotyrininkai yra nustatę, kad būtent šia knyga naudojosi pirmosios lietuviškos knygos autorius.

Manoma, kad šis retas leidinys į Mokslių akademijos biblioteką pateko iš Karaliaučiaus valstybinio archyvo apie 1945-1946 metus. BNS

ORO BENDROVĖS BENDRADARBAUJA SU KELIONIŲ AGENTŪROMIS

Lietuvoje lėktuvų bilietus parduoda apie 40 kelionių agentūrų. Išankstiniais duomenimis, apie 1/6 visų bilietų parduoda "West Express". Šioje agentūroje dirba 53 žmonės, ji turi filialus ne tik Vilniuje, bet ir Šiauliuose, Klaipėdoje, Palangoje, Mažeikiuose, Šilutėje ir Visagine. Netrukus ketina įsikurti Alytuje, Utenoje, Ukmegėje ir Kėdainiuose. Pastarųjų 2 metų pelną "West Express" investuoja steigdama naujus filialus. Apie 70% agentūros klientų - valstybinės įstaigos, didžiosios bendrovės ir bendrosios įmonės. 15-20% bilietų "West Express" parduoda į NVS valstybes, likusius į Vakarų Europą. Į pirmąjį kelionių agentūrų penketuką, kurios parduoda nemažai lėktuvų bilietų, dar įeina "Baltic Clipper", "Baltic Travel service", Jaunimo ir studentų kelionių agentūra "Kauno saitas". Į antrąjį

penketuką patenka "Gintarinė sala", "Wrislit", "Lithuanian Tours", "Liturimex" ir "GT International". Šiose įmonėse yra nemažai užsienio kapitalo, o "GT International" savininkas yra Algis Grigas iš Chicago. Visos užsienio oro bendrovės bendradarbiauja su pasirinktomis kelionių agentūromis. "Aeroflot" ir "Iberia" bendradarbiauja su "Baltic Travel Service", "Lufthansa" - su "GT International" ir "Mondus", "Finnair" - su "Baltic Clipper", "Baltic Tours" ir "Wrislit". Lenkijos "LOT" oro bendrovė stengiasi bendradarbiauti su visomis agentūromis. Būtent "Finnair" ir "LOT" lėktuvais daugiausia lietuvių skrenda į JAV. Tik penkios agentūros - "West Express", "Wrislit", "Mondus", "Carlson Wagon Lit" ir "Lithuanian Tours" - akredituotos tarptautinėje oro vežėjų asociacijoje IATA. LR

Javapiūtė Lietuvoje.

LIETUVIŠKI GRŪDAI - BRANGIAUSI EUROPOJE

Kadangi šių metų grūdų derlius labai geras, vyriausybė, spaudžiamą ūkininkų, nusprendė dar daugiau jų supirkti valstybės nustatytomis kainomis. Lietuvo-

je nustatyta grūdų supirkimo kaina lenkia visų kaimyninių šalių grūdų kainas. Rugių supirkimo kaina Lietuvoje buvo 601,5 litu, Estijoje - 456,5 litu, Latvijoje

439 litai už toną. Už maistinių kviečių toną Lietuvoje mokama 700 litu. Europos Sąjungoje palikomoji kaina - 500 litu, Chicago biržoje - vos 520 litu. LR

IX-TASIS PASAULIO LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS SEIMAS

Naujoji PLB valdyba. Iš kairės - pirmininkas Vytautas Kamantas (JAV), Algis Rugienius (JAV), Danutė Čornij (Ukraina), Tomas Bartusevičius (Vokietija), Milda Lenkauskienė (JAV), Horstas Žibas (JAV), Audrius Šileika (Kanada), Gabrielius Žemkalnis (Australija), Rasa Kurienė (Kanada). Nuotraukoje nėra PLJS pirm. Rimo Baliulio (Vokietija), kun. Edžio Putrimo (Kanada) ir prof. dr. Vyčio Viliūno (Rusija).

(Tęsinys. Pradžia Nr. 31)

Kitų kraštų LB pranešimai

Tai buvo labai įdomūs pranešimai. Nepaisant to, kad jų pranešimai buvo atspausdinti seimo leidinyje, žodiniai papildymai geriau nušvietė dabartinę sunkią padėtį Pietų Amerikos, o ypač Rytų kraštų lietuvių bendruomenėse. Rytų kraštų bendruomenėms yra sunku plėsti veiklą dėl didelių nuotolių, dėl stokos pinigų, tinkamos informacijos ir dėl tuose kraštuose esamų sunkumų gauti patalpas. Yra dar ir kita problema. Yra dar nemažai lietuvių, ne tremtinių, bet vėliau atvykusių tarpe, kurių mąstysena dar persunkta komunistinės dvasios, labai kenkia lietuvių bei jos išlaikymui. Nepaisant visų tų sunkumų, Rytai tikisi, kad jie, su prezidento Brazausko pažada finansine parama ir su išplėtais ryšiais su PLB valdyba bei kitais kraštais, pajėgs visus apjungti, vystant lietuvių išlaikymo procesą.

Tiek Rytų, tiek Vakarų kraštų pranešimuose nuolat buvo minimas mišrių šeimų priklausomybės klausimas bendruomenei. Kai kurių kraštų apylinkėse jau net svetimtaučiai iš tų šeimų vadovauja lietuvių junginiams ir tų junginių susirinkimams jau vedami to krašto kalba.

Kartu su kraštų pirmininkais pranešimus padarė ir tų kraštų jaunimo atstovai. Vakarų kraštų jaunimo atstovai rengėsi už dešimt dienų dalyvauti Pasaulio Lietuvių Jaunimo kongrese, todėl dėl finansinių priežasčių į šį seimą negalėjo atvykti. Rytų kraštų jaunimo atstovai savo amžiumi buvo gan jauni, ir dauguma jų atstovavo mažutes pradinio mokslo vaikų grupes. Jų veikla labai ribota - pasikliaujama pramoginiais susirinkimais, žaidimais, mokyti lietuvių kalbos, Lietuvos istorijos ir liaudies dainų.

Po visų pranešimų laikas buvo skirtas diskusijom. Klausimų buvo tiek daug, kad pranešėjams neužteko laiko į visus atsakyti iki tos dienos posėdžio pabaigos, t. y. iki 9 val. vakaro - reikėjo diskusijas tęsti net sekančią dieną.

JAV LB ir Lietuvos seimo komisija

Užbaigus kraštų bendruomenių ir jaunimo sąjungų padarytų pranešimų aptarimą, sekė pranešimas apie JAV LB ir Lietuvos Respublikos seimo bendradarbiavimo komisiją, jau veikiančią antrus metus. Tos komisijos JAV grupės pirmininkas Donatas Skučas, supažindinęs šio seimo atstovus su šios komisijos sudarymo istorija ir paskirtimi, pabrėžė, kad ypatingai daug dėmesio yra skiriama užsienio lietuvių sugrįžimui ir jų integracijai Lietuvoje. Yra suplanuota grįžtančių lietuvių pagalbai Vilniuje įsteigti informacinį centrą, kurį finansuotų valstybė.

Nepaisant fakto, kad apie šią komisiją išeivijos lietuvių spau-

Kęstutis K. Miklas

doje buvo gan išsamiai aprašyta, daugeliui atstovų iš Rytų kraštų ir iš kitų žemynų ši D. Skučo pateikta informacija buvo didelė naujiena. Ji sukėlė daug diskusijų ir net su priekaištais, kad JAV LB viena pati imasi monopolinės taktikos kalbėtis ir vesti derybas su Lietuvos Respublikos seimu visų išeivijos lietuvių vardu, nepasitarusi su kitų kraštų bendruomenių vadovybėmis.

Kadangi tuo klausimu seimui nebuvo pateikta konkrečių pasiūlymų, tad viskas tuo liko tik kaip papildoma informacija.

jų kelionės išlaidos, dalyvavimas visuose seimo renginiuose bei pramogose ir pragyvenimas būtų padengti - nieko nekainuotų jiems. Kai tuo tarpu atstovai iš kitų kraštų už kelionę ir pragyvenimą patys turėjo apsimokėti, ir dar net susimokėti po 110 JAV dolerių už registraciją į šį seimą.

Tad balsuojant viskas buvo priimta taip, kaip valdyba siūlė. Papildomai buvo nutarta, kad ateityje PLB seimai būtų sušaukiami kas trys metai. Kas liečia PLB valdybos veiklos lėšas, pagal pataisą konstitucijoje, ateityje jas sudarys: 15% nuo suren-

Naujasis PLB valdybos pirmininkas Vytautas Kamantas (kairėje) ir Sibiro Lietuvių Bendruomenių Sąjungos pirmininkas Bonaventūras Virbickas PLB seime Vilniuje.

PLB vardas nekeičiamas

Dėl Pasaulio Lietuvių Bendruomenės vardo pakeitimo į Užsienio Lietuvių Bendruomenę ir tuo pačiu dėl naujos konstitucijos priėmimo vyko ilgos ir net karštos diskusijos. Pietų Amerikos, kai kurie Europos, o ypač Rytų kraštai buvo priešingi bet kokiam PLB vardo pakeitimui, nes prie to vardo yra jau pripratę ir gal turėtų tam tikrų bėdų su savo krašto administracija perregistruojant savos organizacijos priklausomybę centrui, pakeitusiam vardą. Jų neįtikino ir argumentas, kad naudojant Pasaulio LB vardą, prie jos turėtų priklausyti ir Lietuva. Jų manymu, Lietuva turėtų suprasti ir dėl to neturėtų protestuoti, kad ji yra už Pasaulio Lietuvių Bendruomenės ribų.

Dėl PLB vardo ir konstitucijos pakeitimo buvo net trys pasiūlymai - vienas, paruoštas buvusio PLB valdybos pirmininko dr. Vytauto Bieliausko, kitas, paruoštas trijų JAV atstovų, ir trečias - PLB valdybos. Kadangi pirmieji du siūlymai negavo eigos, tad buvo apsispręsta prie trečiojo. PLB valdyba nesiūlė keisti vardo. Ji siūlė palikti senąjį ir iki šiol buvusią konstituciją tik su pakeitimu viename jos straipsnyje dėl PLB seimo funkcijų, esant dabar Lietuvai laisvai.

Čia pradėjo ryškėti, kad Vidurio Europos, ypač Rytų kraštų, atstovai buvo visiškai PLB valdybos įtakoje, palaikydami jos siūlymus šimtaprocentiniais. Gal tai ir pateisinama, nes reikia kaip nors atsidėkoti. Juk tie atstovai šiame seime gali dalyvauti valdybos dėka, kuri pasirūpino, kad

kamų tautinio solidarumo mokesčių, aukos, palikimai, PLB fondo ir kraštų bendruomenių parama.

PLB tikslai ir veiklos gairės

Šia tema buvo paskaita, kuria skaitė veikli kanadietė Rasa Lukoševičiūtė-Kurienė. Gan nuosekliai apžvelgusi dabartinę išeivijos lietuvių padėtį ir veiklą, Lietuvai atgavus laisvę ir nepriklausomybę, jos nuomone, veikla užsienyje neturėtų sumažėti. Svarbu, kad kiekvienas lietuvis liktų ištikimas savo tautai, brangintų jos praeitį, veik-

lie vyko net septyniomis temomis. Visuomeniniai ir organizaciniai klausimai buvo daugiausiai kalbėti. Kalbėjo Vytautas Kamantas ir Horstas Žibas. Buvo gvildenami lietuvių išeivijos pagrindai, būdai įjungti jaunąją kartą, lietuviškai nekalbančius ir apskritai lietuvišką visuomenę į PLB veiklą, bendravimą su Lietuva ir su naujosios imigracijos karta, taip pat ryšiai su Rytų kraštais.

Simpoziumui švietimo reikalais vadovavo Milda Lenkauskienė, kalbėdama apie šestadienių mokyklų reikalingumą, jų organizavimą ir joms mokytojų paruošimą. Švietimo reikalais taip pat kalbėjo prof. Vytautas Černius, Baltarusijos, Latvijos ir Vasario 16-sios gimnazijos atstovai. Šį simpoziumą pagerbė savo atsilankymu ir žodį tarė Lietuvos švietimo ministras Zigmas Zinkevičius.

Kultūros reikalų simpoziume buvo gvildenama kultūrinė išeivijos veikla, jos idealistinių vertybių ugdymas, periodinė spauda, knygos, meno vienetai, tradicijos, organizacijos ir jų reikšmė lietuvių išlaikyme. Šiam simpoziumui vadovavo šio seimo planų paruošimo komisijos pirmininkė Irena Lukoševičienė (Kanada). Ta pačia tema dar kalbėjo: Juozas Polikaitis (JAV), Juozas Paransevičius (Lenkija), Genovaitė Kazokienė (Australija), kun. dr. Arvydas Žygas (Lietuva) ir Lietuvos Kultūros ministras Saulius Šaltenis.

Simpoziume apie lietuvišką šeimą išeivijoje, jos poreikius, dvasią ir vertybes, kuriam vadovavo Rasa L. Kurienė (Kanada), taip pat pasisakė Teresė Gečienė (JAV), Rasa Mauragienė (Australija) ir viengungis Tomas Bartusevičius (Vokietija).

Simpoziumui religijos klausimais vadovavo Indrė Cuplinskaitė (Kanada), dalyvaujant vykupui Pauliui Baltakiui, OFM, kun. Edmundui Putrimui (Kanada) ir evangelikų liuteronų reikalais Daliai Baliulytei (Vokietija). Čia buvo kalbama apie religinę padėtį išeivijos lietuvių tarpe, apie religinės bendrijos reikšmę, kad per tikėjimą ir dvasinį bendradarbiavimą yra stiprinama lietuvių.

Apie sportinės veiklos reikšmę PLB gyvenime simpoziumui vadovavo Audrius Šileika (Kanada). Kad sportas yra reikšminga priemonė apjungti jaunimą ir jį išlaikyti lietuviškoje dvasioje, pasisakė: Antanas Laukaitis (Australija), Alfonsas Petrauskas (Ukraina), Remigijus Gaška (JAV) ir Jovita Budzinauskienė (Latvija).

Simpoziume apie lietuvių jaunimą, jo išjungimą į Bendruomenės veiklą bei bendradarbiavimą su Lietuvos jaunimu, taip pat apie lietuvių kalbos išlaikymą bei jos tobulinimą kalbėjo R. Sakutė, to simpoziumo vadovė, ir iš Punsko I. Gasperavičiūtė.

Į PLB seimo užbaigtuves atsilankė ir Lietuvos krašto apsaugos ministras Česlovas Stankevičius (viduryje). Su juo šnekučiuojasi JAV atstovai: prof. Pranas Zundė iš Atlantos ir Kęstutis Miklas iš New Yorko.

tu pagal Lietuvii chartą, išlaikyti lietuvių - lietuvių kalbą, pa-pročius ir meilę savo Tėvynei. Ir gairės tolimesniam gyvenimui bei veiklai užsienyje turėtų rem-tis tais pagrindais.

Simpoziumai

Pasisakymai simpoziumuose iškelti klausimais buvo aptariami darbo grupėse, į kurias buvo suskirstyti visi seimo atstovai. Tų grupių buvo dešimt. Jos turėjo paruošti išvadas ir jas pateikti seimui susipažinti. Tos išvados seimo bendrame posėdyje buvo

dar papildytos ir vėliau perduotos nutarimų komisijai, kad ji jas tinkamai suredaguotų ir pateiktų seimui svarstyti.

Gaila, dėl seimo prezidiumo visiškai nesugebėjimo tinkamai kontroliuoti darbotvarkės laiką, jo pritrūko nutarimų komisijos paruoštų išvadų svarstyboms. Seimas negavo progos už jas balsuoti, ir jos tik pasiliko išvadomis, teisiškai neįpareigojančiomis Bendruomenės vadovybė jomis remtis ir pagal jas būti atsakinga. Gaila, kad tas brangus laikas buvo bereikalingai naudojamas seimo posėdžių metu net du kartus, pagerbiant ir apdovanojant buvusį valdybos pirmininką Bronių Nainį už kažkokius neįvardintus jo nuopelnus Bendruomenei. Būtų buvę daug prasmingiau ir iškil-

mingiau, kad visa tai būtų buvę atlikta seimo užbaigtuvių priėmimo, kuriame dalyvavo ir beveik visa Lietuvos valdžia.

(Pabaiga sekančiame numeryje)

Du trečdaliai privačiai, vienas - valdiškai

Šiemet per pirmuosius tris mėnesius, palyginus su praėjusiais metais, beveik 3,000 padaugėjo užimtų Lietuvos gyventojų. Iš 3,7 mln. žmonių, statistikos žiniomis, Lietuvoje dirba 1,65 mln. žmonių. Vienas trečdalis Lietuvos dirbančiųjų dirba valstybinėse įstaigose ir įmonėse, o 2 trečdaliai - privačiose. Daugiau (nukelta į 3 psl.)

GALCHUS & GORDON, advokatai, patarnauja sekančiuose teisiniuose reikaluose: nelaimingi atsitikimai, nekilnojamas turtas, imigracija, DWI and all criminal. Virš 20 metų patirtis. Parūpinamas lietuvių k. vertėjas. Konsultacija nemokamai. Galchus & Gordon, 39-07 Bell Blvd., Bayside, NY 11361. Tel.: 718 229-2629.

JONAS V. STRIMAITIS, advokatas, patarnauja teisiniuose ir imigraciniuose reikaluose. Advokatas kalba ir lietuviškai. 134 West St., Simsbury, CT 06070. Tel. (860) 651-0261.

SHALINS FUNERAL HOME, Inc., 84-02 Jamaica Ave. (prie Forest Pkwy St.), Woodhaven, N.Y. 11421. Suteikia garbingas laido-tuves. Kopolyčios parūpinamos visose miesto dalyse. Tel. 296-2244.

BUYUS FUNERAL HOME. Mario Teixeira, Jr. laido-tuvių direkto-rius, Newark office: 426 Lafayette St. (Cor. Wilson Ave.). Tel. 344-5172. Paruošiamos garbingos laido-tuvės. Modernios kop-lyčios, oras šaldomas. Daug vietos automobiliams pastatyti.

JUOZO ANDRIUSIO Real Estate, namų pardavimas, visų rūšių apdraudimai, Income Tax pildymas. Istaiga veikia naujojoje vietoje - OHLERT-RUGGIERE, Inc., 89-11 Jamaica Ave., Woodhaven, NY. Tel. 847-2323 (namų tel. 847-4477). Istaigą kreipiantis paminėti, kad esate ar norite būti J. Andriusio klientais.

VYTAUTAS BELECKAS IR SŪNUS JONAS, sav. Winter Garden Tavern, 1883 Madison St., Ridgewood, NY 11227. Tel. 821-6440. Salė vestuvėms ir kt. pramogoms. Be to, duodami polaidotuvinių pietūs. Pirmos rūšies lietuviškas maistas prieinama kaina.

SIDABRINIO VARPO KEPYKLA - Silver Bell Baking Co. Lietuviška ir europietiška duona ir pyragai, šventėms, vestuvėms bei pokyliams tortai. Dalia Radžiūnas, sav. - 43-04 Junction Blvd., Corona, Queens, NY 11368. Tel. 779-5156.

LAISVĖS ŽIBURIO radijas girdimas sekmadieniais 9 val. ryto iš KDM stoties 1380 AM. Romas Kezys, 217-25 54th Ave., Bayside, NY 11364. Tel. 718 229-9134 arba 718 428-4552. Fax 718 423-3979.

Lietuvos Krikščionišką DEMOKRATIJA ir jos spaudą paremkime dabar: pinigais, Unitrust, testamentais.

-Tax Exempt #36-2927289- per: Pope Leo XIII Literary Fund, Inc. 9050 Troy Avenue Evergreen Park, IL, 60642 Fax/Tel. 708-636-9562 Klauskite informacijų

LIETUVIŠKO STILIAUS PAMINKLAI SUKURIAMI IR NEMOKAMAI PRISTATOMI I VISAS KAPINES NEW YORK, NEW JERSEY IR CONNECTICUT VALSTIJOSE. ISTAIGA PRIE ŠV. JONO KAPINŲ.

Kasolino MEMORIALS
66-86 80 ST. MIDDLE VILLAGE, QUEENS N.Y. 11379
PHONES (718) 326-1282; 326-3150
- TAI MŪSU VIENINTĖ VIETA -
- GAUSI PARODŲ SALE -

KVEČAS JONAS
1933 + 1976

VYTIS KELIONIŲ IR TURIZMO AGENTŪRA

✂ LĖKTUVAI
✂ LAIVAI (CRUISES)
✂ TRAUKINIAI (AMTRAK)
✂ AUTOBUSAI
✂ NUOMOJAMOS MAŠINOS
✂ VIEŠBUČIAI
✂ IDOMIŲ VIETŲ LANKYMAS
GRUPINĖS KELIONĖS I LIETUVĄ
MOKĖTI GALIMA VISOMIS KREDITO KORTELEMIS
JOKIO EKSTRA MOKESČIO UŽ PATARNAVIMĄ
PILNAI APDRAUSTA IR AKREDITUOTA AGENTŪRA
VYTIS INTERNATIONAL TRAVEL SERVICE
40-24 235 Street, DOUGLSTON, N. Y. 11363
TEL: 718 423 - 6161, 1 - 800 - 77 - VYTIS
FAX 718 423 - 3979

DARBININKASThe Lithuanian Weekly
Published by Franciscan Fathers341 HIGHLAND BLVD.
BROOKLYN, NY 11207Editorial Office 718-827-1352
Business Office 718-827-1351
FAX 718-827-2964Publication No. USPS 148-360
ISSN 0011-6637Periodicals postage paid at Brooklyn, NY, Post Office
Subscription per year \$30.00. Single copy \$1.00.
Published Weekly except 2nd and 3rd week in JulyPOSTMASTER: Send Address Change to:
DARBININKAS, 341 Highland Blvd., Brooklyn, NY 11207
— Redaguoją REDAKCINĖ KOMISIJA —**Prakeikimas ar laimės šaltinis?**

Žmogaus vertė yra nelygstama, jei apie jį galvoji kaip apie kūnišką ir dvasinę būtybę. Jis turi protą ir laisvą valią. Jis gali rinktis gerį ir blogį laisvai. Bet jis turi ir atsakingumą tai rinkdamasis. Žmogaus protas gali apsvaistyti kiekvieną savo veiksmą, bet gali ir nesvarstydamas pasiduoti dienos nuotaikai, savo egoistiniam polinkiui ar savo blogai ir iškreiptai valiai. Bet prievarta, kuri žmogų verčia rinktis tai, ko jis savo protu ir savo sąžine negali priimti, yra blogis, nebent dėl blogos valios ar blogio pasirinkimo žmogus turi būti išskirtas iš bendruomenės, kada jis pasidaro pavojingas sau pačiam ir visuomenei.

Žmogus kaip kūniška ir dvasinė būtybė turi pareigas, kurios gali būti apsvaistytos jo paties protu ir priimtos jo laisva valia. Viena tu pareigų yra darbas, kad žmogus priimtų ir valingai sutvarkytų savo ir savo šeimos gyvenimą ir kad galėtų pats pragyventi ir savo šeimą išlaikyti. Tai jau proto ir valios veiksmas, kuris padeda suprasti darbo vertę savo nelygstamai vertei iškelti ir jai įgyvendinti. Čia reikia protu priimti, kad pats žmogus lavintųsi, tobulėtų ir tobulintų gamtą. Čia žmogus turi priimti ir savo valia darba, kaip priemonę gyventi žmoniškai savo sąlygose ir savo aplinkoje.

Ne be reikalo apaštalas šv. Paulius tesolonikiečiams yra pasakęs: "Juk ir pas jus būdami, mes jums tai aiškinome, kad jei kas nenori dirbti, tegul ir nevalgo" (2 Tes. 3,10). Savo valia žmogus iš dieviško paskyrimo turi priimti darbą, kaip sąlygą pragyventi, valgyti, šeimą išlaikyti.

Darbas yra vertas žmogaus dvasinės prigimties ir atsakomybės. Bet darbas gali būti ir prievartos priemonė, žmogaus išnaudojimas, asmens vertės suniekimas ir jo padarymas tik daiktu ar įrankiu turtui krauti, valstybei tarnauti, priešininkui sunaikinti ar silpninti padaryti vergu. Tai daro kai kurios politinės sistemos, kaip komunizmas, kuriam nieko nėra švento. Tai daro ir tos sistemos, kurios tetarnauja tik savo interesams. Tos politinės ir ekonominės sistemos paneigia žmogaus dvasinį pradą.

Komunizmas kalba apie darbininko "išlaisvinimą", bet niekur nėra tokio išnaudojimo, kaip tuose kraštuose, kur partijos pastatyti komunistiniai biurokratai komunistinę sistemą įgyvendina policinėmis priemonėmis darbininkų sveikatos, laisvės ir asmenų vertės sąskaiton. Net darbo šventę ten paverčia tik propagandos, visokių priverstinių susirinkimų diena. Priešingai daro tie kraštai, kuriuose yra valstybinė Darbo diena. Joje žmogus turi progą pailsėti, pabūti su šeima, artimaisiais.

Švenčiant Darbo dieną, kuri jau seniai įvesta Amerikoje, reikia pagalvoti apie žmogų ir darbą, kurie nėra išskiriami. Žmogus turi pamatyti savo paties vertę ir savo kūrybą darbe, kai jis tobulina gamtos teikiamus turtus. Čia jungiasi laisvė ir atsakingumas, žmogaus vertės supratimas ir darbo palaikymas žmogaus gyvenimui, visuomenės pagalbai ir tautos kultūrinio lygio kėlimui.

Ne darbininkas turi tarnauti darbui, bet darbas turi būti pragyvenimas darbininkui, nepaisant, ar tas darbas būtų fizinis, intelektualinis, pramoninis ar kultūrinis. Valstybė turi pareigą rūpintis, kad darbas darbininko nežemintų, kad darbdavys darbininko neišnaudotų. Gaminys turi būti naudojamas tikrai visuomenės ir valstybės gerovei, bet atsimenant, kad ir darbininkas yra valstybės ir visuomenės dalis. Tai Darbo dienos, kurią švenčia valstybinių matu visa Amerika, prasmė ir asmens įvertinimas.

Liepos 9 dieną Baltijos šalių prezidentai susitiko su pakviestųjų įstoti į NATO valstybių - Lenkijos, Čekijos ir Vengrijos vadovais. Trijų laimingųjų valstybių prezidentai pažadėjo savo kolegoms iš Baltijos valstybių, kad Latvija, Estija ir Lietuva galės pasinaudoti įstojimo į NATO ir gynybos patirtimi. Minėtų šalių vadovai susitikimo metu.

EPA-ELTA nuotr.

Ar Amerika yra skolinga Lietuvai?

Zenonas Prūsas

Mes, lietuviai, esame romantiškai, ne realistai, ypač politinėje plotmėje. Galvojame, kad pasaulio galinguosius galėsime paveikti pagraudimais, sužadėjimais ju gailėsio ar sąžinės graužimo, apeliuodami į jų jausmus, verkšlendami ar juos įtikindami, kad mus apsaugoti nuo Rusijos yra jų moralinė pareiga vien dėl to, kad jie mūsų neapgynė prieš 57 metus. Tai nerealaus galvojimas. Bent man naujų laikų istorijoje nepavyko užtikti atvejo, kad kuri nors pasaulio šalis būtų išėjusi lieti savo piliečių kraujo kitos šalies apgynimui vien vedama altruizmo ar romantizmo. Nulemia tik tai, ar valstybei verta ir apsimoka įsivelti į konfliktą ir ar šis konfliktas priklausys valstybės interesų sferai.

Atrodo, kad viena iš priežasčių, dėl ko iki šiol mūsų, Amerikos lietuvių, pastangos stipriau užangažuoti Amerikos valdžią ir Kongresą Lietuvos išlaisvinimui ir vėliau jos nepriklausomybės išlaikymui buvo nesėkmingos - kad buvo per daug apeliavimo į jų sąžinę ir per mažai pasistengimo įrodyti, kad Lietuvos laisvės išlaikymas tarnauja Amerikos interesams. Nesistengėm įtikinti, kad Baltijos kraštai yra labai svarbūs išlaikymui taikos, pastovumo ir stabilumo visoje Rytų Europoje, kad jei Rusija vėl bandys okupuoti Baltijos kraštus,

turėsime antrąją Čėčėniją ar Bosniją, nes baltai ginsis, o ir okupuoti ves partizaninį karą, kaip ir po Antrojo Pasaulinio karo (apie šias kovas, dėl mūsų kaltės, Amerika mažai ką žino, o rusų ultranacionalistai turbūt jas primiršo, nes kitaip jie nekaltėtų apie naują okupaciją). Sakykim, kad baltų partizanams ateis į pagalbą kaimyninės valstybės, ir dėl to gali kilti Trečias Pasaulinis karas, į kuri bus ir vėl įvelta Amerika, o to labai bijo valdžioje esantieji Amerikos politikai. Aiškinim, kad Baltijos kraštų saugumas yra raktas taikos ir stabilumo išlaikymui visoje Rytų Europoje. Siūlykim, kad dėl šių priežasčių Amerika turėtų Rusijai aiškiai ir griežtai pasakyti, kad ji netoleruos šių kraštų užpuolimo. Ne taip, kaip per paskutinį valstybės sekretorės Albright apsilankymą Vilniuje, per kurį ji pasakė, kad Amerika negarantuoja Baltijos kraštų nepriklausomybių. Tik patarė neužpykinti rusų! Dėl tokios padėties ir mes, Amerikos lietuviai, esame truputį kalti. Neturiu davinii, bet speliu, kad tik nedaugelis iš mūsų parašėm laiškus dėl H. Con. Res. 10 ne tik visiems savo valstijos kongreso nariams, abiem senatoriams, bet ir prezidentui Clintonui bei Kongreso ir Senato vadams ir Tarptautinių Santykių Komiteto nariams, jiems visiems aiškinant, kad Baltijos kraštų priėmimas į NATO tarnautų ne tik šių kraštų,

bet ir JAV interesams. Atrodo, kad tai darėme be plano, tik partizanškai. Ir mūsų spauda pilnai neatliko savo pareigos. Tik ragino: rašykite, rašykite, bet nenurodė, nei kur, nei kam, nei ką. Bet dar nevelu. Gera pradžia jau padaryta kelyje į NATO, bet dar labai daug reikės padirbėti.

Rašant Amerikos valdžiai ir Kongreso nariams, reikia iškelti ne tik politinį, bet ir ekonominį aspektą. Tik stabilioje Rytų Europoje atsirastų rinkų Amerikos produktams. Juk jau praėjo laikas, kada kiekviena valstybė save apsirūpindavo visais reikalingais produktais. Dabar pasaulis pilnu tempu skuba į globalinę ekonomiką. Juk kraštui neapsimoka gaminti produktus, kuriuos galima daug pigiau pagaminti kitame krašte. Amerikai reikia naujų rinkų, o jų nebus Rytų Europoje, jei ten dėl karo sukeltos chaos vyraus neturtas. Amerikos interesai yra turtinga ne tik Vakarų, bet ir Rytų Europa, o to nebus, jei ten vyks Rusijos sukelti neramumai. Visų Rytų Europos kraštų priklausymas NATO, išskaitant ir Baltijos kraštus, išspręstų šią problemą.

Vienas lyg ir užmirštas aspektas Amerikos-Lietuvos santykiuose yra tai, kad šiame šimtmečiuje Lietuva yra davusi Amerikai apie 600,000 jaunu, sveikų, darbščių, nevedusių vyrų ir merginų. Tai buvo Lietuvos dovana Amerikai. Esu kažkur skaitęs, kad Amerikoje išauginimas

18 metų jaunuolio ar jaunuolės kainuoja apie 100,000 dabartinių dolerių. Todėl būtų galima sakyti, kad ši Lietuvos dovana sutaupe Amerikai 60 milijonų (milijardų) dolerių. Ir iš kitų Europos kraštų Amerika yra gavusi daug jaunų, sveikų piliečių. Dalinai ji dėl to ir yra turtinga, nes jai nereikėjo išleisti bilijonų, o gal ir trilijonų dolerių savo darbo jėgos išsiauginimui. Už tai Vakarų Europos valstybės Amerika jau yra pilnai atsilyginusi, ypač per Pirmąjį ir per Antrąjį Pasaulinį karą ir po jo. Gi kol kas Rytų Europai ji yra daug mažiau davusi, o Lietuvos atveju ne kartą atsilygino net blogiu. Pavyzdžiui, Pirmam Pasauliniam karui baigiantis, Amerikos prezidentas Wilsonas paskelbė visų tautų apsisprendimo doktriną. Lietuvai jis jos netaikė: norėjo, kad Lietuva ir toliau pasiliktu Rusijos provincija. Tada Amerika Lietuvos nepriklausomybę pripažino daug vėliau, negu kitos didžiosios valstybės, netgi vėliau negu Sovietų Sąjunga, tik 1924 metais. Kitas pavyzdys: pagal A. Harrimaną, prezidento F. D. Roosevelto patarėją Jaltos konferencijoje, kai Stalinas reikalavo Baltijos kraštų, Rooseveltas tik nusišypsojęs ir Stalinui pasakęs: nesirūpink, dėl Baltijos kraštų mes karo nepradėsime (o Amerikos Lietuvių Tarybai jis visai kitaip kalbėjo). Dar vėliau Amerikos prezidentas Bushas irgi labai nenoriai pripažino Lietuvos nepriklausomybę 1991 metais. Sakyčiau, kad šie pavyzdžiai rodo, kad kol kas Amerika dar nėra padėkojusi Lietuvai už jos didelę dovana. Gal mūsų diplomatai prie progos tai galėtų mandagiai priminti Amerikos diplomatams.

**Du trečdaliai
privaciai, vienas -
valdiškai**

(atkelia iš 2 psl.)

giausia žmonių dirbo žemės ūkyje, medžioklėje ir miškininkystėje - 21.7%, pramonėje - 20.7, prekyboje - 16%. Ypač padaugėjo prekybininkų - beveik 3-mis %. Tuo tarpu daugiau kaip 2% sumažėjo dirbančiųjų žemės ūkyje.

R

Paremdami lietuvišką spaudą,
Jūs remiate lietuvių
Amerikoje

(718) 827-1351

**Bolševikų invazija ir liaudies
vyriausybė**

Vincas Krėvė

6

Dekanozovas reikalavęs, kad nauja vyriausybė būtų sudaryta iš asmenų, nusistatusių lojaliai laikytis "sutarčių", anksčiau su Maskva sudarytų. Daugelį siūlomųjų kandidatų jis atmesdavo. Iš tų gaudų aiškėjo, kad Lietuvos nepriklausomybė jau tapo fikcija, nors iš Maskvos buvo skelbiama, kad SSSR vyriausybė nemano pažeisti Lietuvos teisių ar kištis į jos vidaus gyvenimą ir keisti vidinę santvarką. Ji buvusi priversta padidinti savo įgulas saugumo sumetimais tiek savo, tiek Lietuvos, kad ji nebūtų įtraukta į pasaulinį karą, kuris jau yra suliepsnojęs Vakaruose.

O tuo metu raudonieji daliniai jau žygiavo Kauno gatvėmis, žalodami savo tankais gatvių meksfaltą. Nusiminusių lietuvių minia verkė, džiūgavo vien žydai, o jų moterys apmėtydavo raudonarmiečių gėlėmis. Vakarą žydiškas jaunimas būriais slinko gatvėmis, dainuodamas rusiškai sovietiškas dainas, ir policija nedrįso jų sudrausti.

Lietuvių tarpe kilo baisiausias pasipiktinimas tokiu žydu elgesiu. "Ką jiems blogo yra padariusi Lietuva, kad jie taip džiūgauja, bolševikams mūsų kraštą okupavus", - girdėjosi kalbos.

Po šių įvykių praslinkus porai dienų, vėl vakarą, jau po vienuoliktos, man paskambino iš rusų atstovybės. Skambino Pozdniakovas, igaliotas Sovietų ministeris Lietuvai, prašydamas tuojau atvykti atstovybėn. Atsakiau, kad jau vėlu ir esu pasirengęs gulti. Jei yra reikalas, pasistengiu užteikti rytojau dieną. Bet Pozdniakovas primygtinai įkalbinėjo, kad reikalas skubus ir kitai dienai jo atidėti negalima. Jis atsiūsiąs man savo automobilį.

Pagaliau sutikau ir pusei valandos praslinkus jau buvau Sovietų atstovybėje. Ten mane sutiko pats Dekanozovas, kurį pirmą kartą pamačiau.

Supažindinę mane su Dekanozovu, Pozdniakovas pasiūlino, pareikšdamas, kad jis išeinąs parūpinti užkandžių, nes spėjąs, kad mūsų pasikalbėjimas galis ilgiau užtrukti.

Dekanozovas ėmė pasakoti, kad jis esąs ne tik nustebintas, bet ir užgautas prezidento A. Smetonos pasielgimo ir panašaus žingsnio iš prezidento pusės, be abejo, niekas Maskvoje tikėtis negalėjo.

Atskridęs iš Maskvos lėktuvu, jis, Dekanozovas, net į savo atstovybę neužvažiavęs, nusiskubino į Prezidentūrą ir buvo tiesiog netikėtumo parbloškėtas, kai ten sužinojo, kad Smetona jau pasitraukęs iš Lietuvos.

Jis čion atskridęs apsvaistytas skubių neatidėliotų klausimų ryšium su pakitėjusia padėtimi.

Maskva nesupras, kaip nesuprantąs ir jis tokio Lietuvos Vyriausybės nepasitikėjimo. Juk Merkiui, vadinas, ir prezidentui Smetonai gerai žinomas Sovietų vyriausybės užtikrinimas, kad ji visai nemano pažeisti Lietuvos nepriklausomybės, kištis į jos vidaus reikalus ar kėsintis pakeisti vidaus santvarką.

Maskva tik buvo labai apgailestautinų įvykių priversta padidinti čia savo įgulas jų saugumo sumetimais ir geriausių norų apsaugoti Lietuvą nuo pavojaus įsivelti į pasaulinį karą jei ne savo noru, tai prievarta.

Aš pareiškiau abejojimą, kad Lietuvai grėstų pavojus ištraukti į karą. Kaimynė Latvija, kaip ir Lietuvos Vyriausybė, buvo pareiškusi laikysiantis griežto neutraliteto, Lenkija jau sužlugdyta, Vokietija gi yra draugiškuose santykiuose su SSSR ir, be to, tokioje padėtyje, kad, be abejo, ji nesikėsintų mūsų prievartauti be SSSR vyriausybės žinios ir sutikimo.

- Mes su Vokietija tokie draugai, kaip du alkani šunys, kurie sėlina į vieną kaulą, - nusijuokė Dekanozovas. - Šiandien teikiame jai pagalbą, bet tik tiek, kad ji neuždustų ir nepasismaugtų anksčiau, negu mums tai naudinga. Mūsų santykiai su vokiečiais nekokie - ir kuo jie pasibaigs, tai jau kitas klausimas, kurio dabar geriau neliesime. Tikėkite, kad draugas Stalinas ir aš asmeniškai tik gero norime Lietuvai. Mudu nesergame rusų patriotiniu šovinizmu, gerbiame ir mėgstame lietuvių tautą, nes tarp jos ir gruzinų tautos likimo yra daug bendro. Mudu, gerai susipažinęs su jūsų praeitimi, žinome, kad šimtmečius kovojote, sulaukėdami vokiečių antplūdį į rytus, ir

nelygioje kovoje laimėjote. Žinom, kad jūsų valstybės sienosėjo į rytus nuo dabartinio Charkovo ir tik šimtą kilometrų buvo nuo Maskvos, o pietuose siekė Juodųjų jūrą. Kaip gali gruzinas negerbti tautos, kuri, nebūdama gausi, tik savo didvyrišku narsumu galėjo išugdyti žūbtūniniuose karuose tokią galią pasipriešinti Vakarams ir Rytuose atstumti mongolus beveik iki Volgos. Visa tai kalbu įtikinti tamsta, kad draugas Stalinas Lietuvos atžvilgiu neturi jokių paslėptų tikslų ir siekimų, vien tik nori apsaugoti ateityje jūsų kraštą nuo galimo vokiečių įsiveržimo, politinei padėčiai ir mūsų santykiams su jais pakitėjus. Ir ko mes turėtume siekti Lietuvoje? Esate žemdirbių kraštas, turite vien tik tokių gėrybių, kuriomis ir Sovietų Sąjunga yra turtinga. Prisipažinsiu, kad, mūsų manymu, Lietuva - svarbus strateginis punktas, bet tas faktas kaip tik ir kelia iš vokiečių pusės agresijos prieš jus pavojų, nuo kurio norime jus apsaugoti.

Kaip galite spręsti iš mano kalbos, esu su jumis daugiau negu atviras, stengiuosi nieko nuo jūsų nenuslėpti, kad, supratę padėti, galėtumėt su pasitikėjimu bendradarbiauti su mumis savo krašto labui.

Man buvo labai sunku susikalbėti su einančiu dabar prezidento pareigas Merkiu ir jo patarėjais dėl būsimosios Lietuvos vyriausybės sudėties, - pasakojo toliau Dekanozovas. - Mes norime, kad naujoje vyriausybėje dalyvautų tokie asmenys, kurie lojaliai vykdytų Lietuvos pasižadėjimus ir įsipareigojimus ir neleistų pasikartoti įvykiams, dėl kurių Sovietų vyriausybė turėjo pakeisti savo santykius su trijų paskutinių Lietuvos vyriausybių nariais.

Tamsta naujoje vyriausybėje, dėl kurios sudėties pagaliau susitarė, esate numatytas užsienio reikalų ministeris ir ministerio pirmininko pavaduotoju, - baigė savo kalbą Dekanozovas ir įteikė man būsimosios vyriausybės narių sąrašą.

Jame šalia visai man nežinomų asmenų suradau ir kelias pažįstamas pavardes:

a) Justas Paleckis, numatytas ministerio pirmininko vietai užimti. Pažinojau jį kaip mažą gabumų ir neaukštos inteligencijos asmenybę, liaudininkų pakraipos žmogų ir "Lietuvos žinių" bendradarbi. Žinojau, kad jis buvo griežtai nusiteikęs tautininkų santvarkos atžvilgiu ir buvo jų vyriausybės persekiojamas, net ne kartą ištre-

(mukelta į 4 psl.)

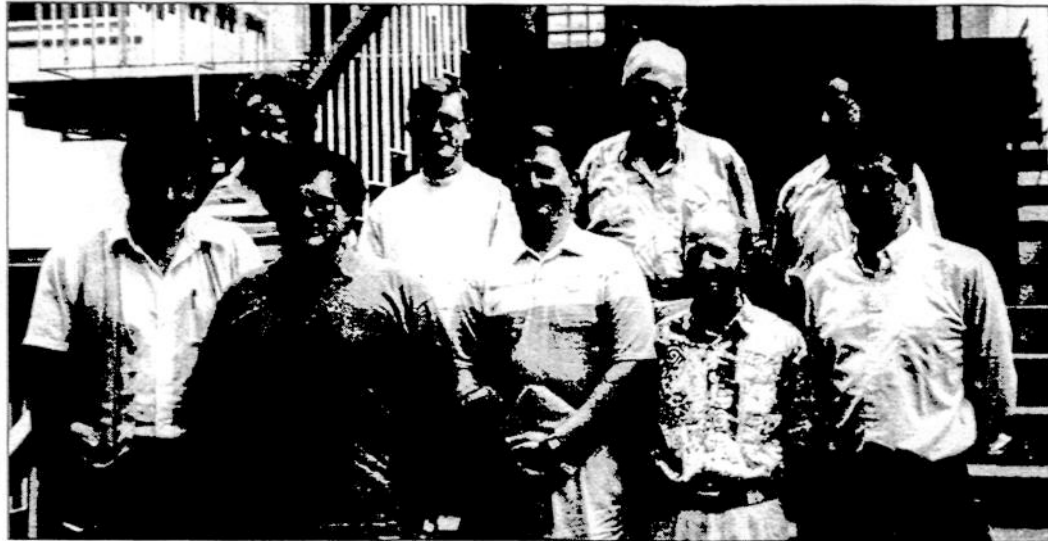

■ Rugpjūčio 16 d. policija visoje Vokietijoje sulaukė 200 žmonių, kurie buvo susirinkę į tą savaitgalį rengtą dešimties Hitlerio pavaduotojo Rudolfo Hesso savižudybės metinių minėjimą. Danijos valdžia, priešingai, leido neonaciams surengti eitynes, nors policija ir suėmė demonstrantus, kurių dauguma su savimi nelegaliai turėjo ginklus. Rugpjūčio 16 d. vakare Munchene kilo susirėmimai tarp maždaug 300 antifašistų ir 20 kraštutinės dešiniosios Vokietijos nacionalistų partijos šalininkų, kurie R. Hesso mirties metinių proga surengė mitingą prie savo partijos būstinės. Policijai įsikilus buvo suimta 16 žmonių.

■ Tiranoje paskelbtas Vidaus reikalų ir Gynybos ministerijų potvarkis, kad albanai iki rugsėjo pabaigos turi atiduoti visus nelegaliai įsigytus ginklus. Už jo nevykdymą gresia teisminis persekiojimas. Policijos duomenimis, iš 12 tūkstančių kariuomenės sandėlių nuo vasario mėnesio, kai šalyje kilo neramumai dėl finansinių piramidžių bankroto, buvo pagrobta 1,5 milijono ginklų.

■ Kipro graikų prezidentas Glafcos Cleridesas pagrasino atei tyje boikotuoti derybas su Kipro turkais, kaltindamas šiuos nesistengiant užbaigti 23 metų senumo konfliktą saloje. Sugrįžęs iš Šveicarijos, kur penkis dienas vyko dviejų Kipro bendruomenių lyderių derybos, G. Cleridesas pareiškė, kad gokalbiai su Raufu Denktashu nedavė rezultatų. Pasak jo, R. Denktashas į Šveicariją atvyko vien siekdamas užkirsti kelią Kipro deryboms dėl narystės Europos Sąjungoje.

■ Libija, Nigeris, Šadas, Malis ir Burkina Fasas susitikime Libijos sostinėje Tripolyje nusprendė įkurti regiono ekonominę grupę. Į šią Afrikos organizaciją gali būti pakviesti Tunisas, Alžyras, Marokas, Mauritanija, Egiptas.

44-osios Europos lietuviškųjų studijų savaitės, įvykusios Vasario 16 gimnazijoje, Vokietijoje paskaitininkai ir moderatoriai.

Mirė bytnių krikstatėvis W. S. Burroughs

Liepos 2 d. vakarą Lorens (Kansas, JAV) po infarkto mirė vadinamosios bytnių kartos krikstatėvis rašytojas William S. Burroughs. Jam buvo 83 metai.

W. S. Burroughs pagarsėjo 1959 metais knyga "Naked Lunch" ("Nuogalių pietūs"), kurioje neįprastu stiliumi ir technika buvo pavaizduota pagrindinio kova su save žudančia technologine visuomene.

Rašytojas buvo giriamas kaip literatūros genijus ir niekinamas kaip šlamšto autorius, nes "Na-

ked Lunch" buvo parašyta nestandartinė proza, sumaišyti skyriai.

Knyga išleisti sutrukdė teismas, kilęs dėl ryškiomis spalvomis joje vaizduojamo smurto ir sekso. Vis dėlto 1962 metais leidėjai teismą laimėjo, ir knyga buvo išspausdinta.

W. S. Burroughs toliau leido panašaus pobūdžio knygas, pats gyveno prieštarą gyvenimą. Jis atvirai pripažino 15 metų vartojęs narkotikus.

Didžiulę įtaką W. S. Burroughs

padarė kitiems bytnių rašytojams ir poetams, tokiems kaip Allen Ginsberg ir Jack Kerouac.

Gimęs 1914 metais St. Louis, W. S. Burroughs buvo skaičiavimo mašinos išradėjo anūkas.

1936-aisiais Harvardo universitete gavęs anglų kalbos bakalauro laipsnį, jis užsiėmė etnologija ir archeologija.

Nors W. S. Burroughs buvo dukart vedęs, jis vėliau prisipažino, kad yra homoseksualus. Rimti santykiai buvo tik su antrąja žmona - Joan Vollmer, kurią 1951-aisiais W. S. Burroughs, apsvaigęs nuo alkoholio ir narkotikų, netyčia nušovė. **AP-LR**

Susvetimėjusi koja

Švedai išleido garsaus amerikiečių neurologo Oliverio Sackso knygą "Koja tam, kad ant jos stovėtum", kurią autorius parašė dar 1983 metais.

Neurologas O. Sacksas jau daugiau kaip 30 metų tyrinėja smegenų funkcijas. Jis ne tik rašo mokslinius straipsnius apie ligas ir sutrikimus, bet ir kuria apysakas, kuriose vaizduoja savo pacientus.

Jis yra išleidęs knygą apie sergančius migrena, parašęs knygą "Atbudimas". Čia jis pasakoja apie žmones, kuriuos po Antrojo pasaulinio karo buvo apnikusi miego liga, jie buvo laikomi beviltingai chroniškais ligoniais. O. Sacksas juos surado Abrahamo liginėje New Yorke. Jų simptomai priminė parkinsonizmą, ir jis ryžosi jiems duoti vaistų nuo šios ligos. Įvyko stebuklas: ligoniai atsibudo iš beveik 50 metų trukusio "Snie-

guolės" miego ir jautėsi visai pasveikę.

Knygoje "Koja tam, kad ant jos stovėtum" autorius pasakoja pats apie save. 1974 m. Norvegijoje O. Sacksas ištiko nelaimę. Laipiodamas po kalnus, jis pamatė avijautį, puolė bėgti, paslydęs nusirito nuo stataus slaito ir susilaužė kairį šlaunikaulį.

Po operacijos, gipsavimo jis staiga pasijuto, jog neatpažįsta savo kojos. Ji atrodė jam svetima, visai kaip ne jo koja. Jis nežinojo, ką daryti, kad ji pajudėtų, negalėjo prisiminti, kaip tai daroma. Sveikosios kojos judinimas irgi nepadėjo. Visa kairioji koja nuo viršaus iki apačios pasidarė stebėtinai svetima.

"Tapau invalidu, nors išoriškai mano koja buvo ten, kur ir turėtų būti. Jos netekimas buvo subjektyvus. Toji trauma ištyrė kairės kojos vietą mano smegenyse, viso mano kūno vaizdinyje. Kas

gi atsitiko?"

Jis ėmė rausti atmintyje, ieškodamas medicinos žinių. Netikėtai prisiminė, kaip prancūzų neurologas Babinskis aprašė šią beveik komišką ligą. Anot Babinskio, jei pacientas neatpažįsta pusės savo kūno - tai pirmas insulto požymis. Jam atrodė, kad toji pusė priklauso kam nors kitam. Tokie ligoniai net būdavo laikomi bepročiais.

O. Sacksas, gulėdamas liginėje, ėmė baimintis, jog ji gali ištikti insultas. Vieną dieną jis pastebėjo, kad sutartinai sukioja savo koją nykščius. Kairioji koja tarsi šaipė iš jo. Insulto baimė išnyko, bet jis vis tiek negalėjo prisiminti, kad kada nors būtų turėjęs kairę koją - su ja vaikščiojęs, šokinėjęs, laipiojęs. Jis apskritai negalėjo įsivaizduoti, kad galėtų ją susigrąžinti. Jo koja tarsi išnyko laike ir erdvėje. Praeitį ir dabartį skyrė bedugnė. Į tą atsivėrusią tuštumą garmėjo ir jo "aš". Galiausiai O. Sacksas

Italijoje pardavinėjamas fiurerio vynas

Viena Italijos vyno bendrovė pareiškė, jog nepaisys protestų ir nenustos pardavinėti neseniai pasirodžiusį vyną "Fiureris" ("Fuehrer"). Italijoje parduodamos dvi rūšys vyno, kurio etiketėje pavaizduotas nacių vadovas Adolfas Hitleris. Vyno rūšys pavadintos pagal du žinomiausius nacių šūkius: "Sieg Heil" ("Tegyvuoją pergalę") ir "Ein Volk, Ein Reich, Ein Fuehrer" ("Viena tauta, vienas reichas, vienas fiureris").

Andrea Lunardelli, dirbanti savo tėvo vyno išpilstymo įmonėje netoli Udino miesto, pareiškė, kad vynas taip buvo pavadintas finansiniais sumetimais, o ne dėl propagandos.

Italijos laikraščiai pranešė, kad policija šiaurės Italijos Džesolo mieste pradėjo tyrimą, nes vienas turistų pasiskundė matęs vyną "Fiureris" ir panašų butelį, kurio etiketėje pavaizduotas italų fašistų vadovas Benito Mussolini. Tokio "fašistinio" vyno butelis kainuoja 10 tūkst. litų, arba 6 JAV dolerių.

1995 metais Lunardelli šeimos įmonė sėkmingai teisme apgynė savo teisę vadinti vynus tokiais pavadinimais ir teigia, kad "Fiurerio" vynas priklauso vynuogių grupėi, kuri pavadinta garsių kairiųjų vadovų vardais. Kiti vynai pavadinti Ernesto Che Guevara'os, rusų komunistų vadovo Vladimiro Iljičiaus Lenino ir komunistų ideologo Karlo Marxo vardais.

EPA-ELTA

Itališkas vynas "Fiureris"

EPA-ELTA nuotr.

pasveiko, susigrąžino "prarastą" koją. Jis ištyrinėjo šimtų pacientų, turėjusių panašių kūno įvaizdžio sutrikimų.

Šioje knygoje aprašomas ne tik keistokas nuotykis su koja, bet ir pirminė žmogaus sąmonė, žvelgiant iš vidaus. Toji sąmonė gali sutrikti po stiprių traumų, emocijų sukrėtimų. O. Sacksas darbas - tai savotiškas protestas prieš "objektyvų" mokslą, kuris domisi beveik vien tuo, ką galima išmatuoti ar patikrinti testais.

Anot O. Sackso, smegenys yra ne kokia nors mašina, o procesas, kurį formuoja individo patirtis ir jo vertinimai. Mūsų atmintis nepanaši į kompiuterio atmintį. Mūsų atmintį organizuoja asmeninė patirtis. Neurologija turėtų persiorientuoti į "identiteto neurologiją". Jei ji pasuktų šiuo keliu, tai būtų pati svarbiausia mūsų laikų revoliucija, viliasi neurologas.

O. Sackso nuomone, jeigu gydytojai suvoktų, jog reikia mėginti suprasti pacientą, jo individualybę, o ne vien tik jo

ligą, daug kas pasikeistų. Jis pateikia pavyzdį: Parkinsono liga sergantys žmonės kartais negali net kalbėti, vaikščioti. Galbūt jų būseną palengvintų muzika, tik ne bet kokia, o kiekvieno mėgstama muzika, kuri pažadintų prisiminimą apie gyvenimą, skatintų kalbėti ir vaikščioti.

O. Sackso samprotavimai primena psichoanalitikų mintis, bet jis prisipažįsta specialiai nestudijavęs psichologijos, jis visur remiasi analize. Didelė privilegija turėti neutralų žmogų, savotišką trečiąją ausį, kuri atidžiai klausytų ir būtų tarytum gyvenimo gidas, sako neurologas. Tačiau kiekvienas gali analizuoti ir pats save.

Pagal "Dagens Nyheter"
Vertė Zita Mažeikaite

DARBININKA laiška
pasiekia
ir elektroniniu paštu
(E-mail)!

jkeleras@aol.com

Bolševikų invazija ir liaudies vyriausybė

(atkelta iš 4 psl.)

miamas. Anksčiau buvo pasireiškęs neigiamas tarybinės (sovietinės) santvarkos įvertinimas ir tuo reikalu atspausdintas knygą. Tiesa, pastaruoju laiku rodė veiklą, priešingą tuo atveju ankstyvesniam savo nusistatymui, bet jo draugiškus pareiškimus SSSR vyriausybės atžvilgiu, ryšium su Vilniaus grąžinimu Lietuvai, buvau laikęs neapgalvotais išsišokimais patriotiškai nusiteikusių opozicionierių.

b) Mickis. Jis buvo numatytas užimti žemės ūkio ministerio vietą. Žinojau apie jį tiek, kad jis buvo kuklus žemės ūkio ministerijos valdininkas ir gan aktyvus (veiklus) tautininkų partijos narys.

c) Pakarklis, kandidatas į teisingumo ministerius, baigęs Teisių fakultetą. Jis man buvo gerai žinomas, bet ne iš gerosios pusės. Turėjau pamatą laikyti jį nerimtu žmogumi. Dar studentu būdamas pasižymėjo kaip veiklus "ateitininkas". Krikščionių demokratų partija tuo metu žiūrėjo į jį kaip į būsimąjį savo partijos šulą. Į pirmuosius Seimus rinkimo metu buvo svarbiausias jų agitatorius, "bačkininkas". Savo prakalbose nesiskaitė su žodžiais, kai reikėjo išskolioti kairesniųjų pažiūrų partijas ar žmones. Buvo nesugyvenamas, kupinas griežtos neapykantos kairesnio nusistatymo asmenimis, net savo politinių draugų tarpe. Kai į valdžią atėjo tautininkai, jis greitai laiku persimetė pas juos ir ten irgi pasireiškė savo veiklumu, todėl tautininkų vyriausybės buvo proteguojamas. Bet savo nelaimei prisidėjo prie "voldemarininkų", kurie buvo nepatenkinti Prezidento Smetonos "demokratiškumu". Kaip šalininkai griežtos diktatūros, jie buvo sumanę perversmą, kuris nepasisekė. P. Pakarklis, nors nebuvo patrauktas atsakomybėn ir nuteistas, kaip kiti perversmininkai, bet buvo išmestas iš tautininkų partijos.

d) Antanas Venclova, numatytas į švietimo ministerio vietą. Jaunas vyrukas, buvęs mano mokinys, gabus rašytojas. Baigęs Humanitarinių mokslų fakultetą, gavo "Aušros" gimnazijoje Kaune lietuvių kalbos ir literatūros mokytojo vietą, buvo labai mėgiamas mokinių ir giriamas viršininku, kaip geras mokytojas. Politika iki šiol, kiek žinojau, visai nesidomėjo. Prieš kelias savaites buvo

atleistas iš mokytojo pareigų dėl smulkaus eilėraščio, kurį paskelbė spaudoje. Jame Venclova pareiškė širdgėlą, kad suliepsnojusiose žudynėse liejasi tiek daug nekalto kraujo, tiek daug tenka žmonėms patirti skriaudų, pralieti ašarų dėl tuščių užgaidų tu, kurie skelbiami Dievo rinktais vadais. Švietimo ministeris įžvelgė, kad mokytojas, reikiąs tokias antikariškas nuotaikas, gali turėti mokiniams slopinančios įtakos.

e) V. Vitkauskas, generolas. Asmeniškai su juo susitikti anksčiau neteko. Žinojau, kad, Raštikiui pasitraukus, buvo Smetonos paskirtas kariuomenės vadu, vadinas, jam ištikimas žmogus.

Pats aš buvau numatytas į užsienio reikalų ministerio ir pirmininko pavaduotojo vietą.

Kiti kandidatai man buvo visai nepažįstami, ir kad tokie žmonės yra šiame pasaulyje, tik iš šio sąrašo dabar sužinojau.

Susipažinęs su vyriausybės kandidatų sąrašu, pareiškiau savo nusistebėjimą, kad dėl mano joje dalyvavimo su manim kalbasi ne e. Prezidento pareigas Merkys, bet SSSR vyriausybės igaliotinis, ir ne Prezidentūroje, bet SSSR atstovybėje. Be to, man siūloma būsimoje vyriausybėje vieta, kurios aš nieku būdu užimti neišdrįščiau. Dar suprasčiau, jei man būtų pasiūlytos švietimo ministerio pareigos eiti. Švietimo reikaluose šiek tiek nusimanau, bet politiniais klausimais niekuomet nesidomėjau daugiau, negu gali domėtis paprastas Lietuvos pilietis, politinė veikla man visai svetima. Paprastu, normaliu laiku negalėčiau su panašiu pasiūlymu sutikti, o dabartiniu - tuo labiau. Be kita ko, nemanau, kad tokia sunki ir atsakinga valanda Paleckis būtų tinkamas kraštui vadovauti. Bent aš tuo netikiu ir todėl nemanau, kad galiu dalyvauti jo vadovaujamoje vyriausybėje.

Dekanozovas ramiai išklausė mano gan šiurkštus pareiškimus. - Dėl tamtos priekaištų turiu pasakyti - aš irgi nemanau, kad Paleckis būtų vyriausybei vadovauti. Todėl jis, kaip oficialus pirmininkas, numatytas pagal Lietuvos Konstituciją ein. Lietuvos Prezidento pareigas vietai užimti. Tai pasyvios pareigos, daugiau atstovavimo. Netgi daugiau - mes suprantame, kad toks asmuo neturės įtakos į vyriausybės veiklą. Vyriausybei vadovauti teks tamstai, ir todėl anksčiau, negu Merkys pateiks tinkamą pasiūlymą, norėjau su jumis pasikalbėti, kaip su būsimosios vyriausybės galva. Mums būtų skaudu ir tamtos tėvynės žalinga, jeigu atsiskakytum

nuo pareigų, kurios bus pasiūlytos. Tamsta esate populiarius liaudyje kaip patriotinių veiklų kūrėjas, jums pasitiki jaunoji jūsų inteligentijos karta. Vadinas, jūsų vadovaujama vyriausybė turės gyventojų pasitikėjimą, mums ir jums tai labai svarbu. Negaliu nutylėti, kad karas užsitęs ilgai, labai ilgai. Vokiečiai neslepia noro okupuoti visus kraštus, iš kurių galėtų grėsti jiems pavojus, kad ir netiesioginis. Neabejojau, kad jų bus okupuota visa Vakarų ir Pietų Europa, nekaltant jau apie šiaurės kraštus. Šiandien dėl mūsų draugiškumo sutarties su jais Lietuva dar yra saugi, bet ar nepasikeis jų pasitikėjimas mumis, niekas nežino. Šiandien jie dar mūsų draugai per prievartą, o rytoj gal taps didžiausiais priešais, o tuomet pirmas jų žingsnis bus - okupuoti Lietuvą, kaip svarbų strateginį punktą. Kad to neatsitiktų, buvome mes priversti tai padaryti. Nori vokiečiai ar nenori, turės jie praryti šį jiems nemalonų mūsų žingsnį. Bet jie nesiliaus dėję pastangų visokiais būdais kiršinti prieš mus vietos gyventojus, ir todėl mums labai svarbu turėti Lietuvos tokią vyriausybę, kuria ir lietuviai pasitikėtų, ir mes būtume tikri, kad ji nepasiduos vokiečių gundoma. Norime apsaugoti save ir netiesiogiai jus. Jokių kitų tikslų čia Lietuvoje neturime. Kai tik praslinks pavojus, mūsų kariuomenė tuojau bus atitraukta iš čia, ir ateityje gyvensite kaip gyvenote. Džiaugiuosi, kad jau būsimieji vėliau tiesioginiai kaimynai, ir draugiški santykiai tarp SSSR ir Lietuvos bus dar tampsresni, negu iki šiol buvo.

Taip kalbėjo Dekanozovas, ir man tuomet atrodė, kad jis kalba nuoširdžiai. Bet tai manęs nepadarė ir neįtikino, kad galiu pasiimti tokias komplikacijas ir atsakingas pareigas, kurioms visai nesu pasiruošęs. Buvau griežtai nusistatęs tų pareigų neimti, bet nenorėdamas būti ilgiau įkalbinėjamas pasakiau, kad visa tai mane užklupo netikėtai ir aš turiu gerai pagalvoti ar pajėgsiu panašioms pareigoms. Atsakymą galėsiu duoti tik pasimatęs su Merkiu, kuris dabar eina Prezidento pareigas.

Tuo mano pasikalbėjimas su Dekanozovu pasibaigė. Grįžęs namo ir trumpai pasitaręs su žmona, paskambinau SSSR atstovybėn. Atsiliepė Późdnjakovas, kuriam čia pat pareiškiau, kad aš viską apgalvojau ir nutariau siūlomųjų pareigų neimti.

- Nedrįstu apie tai pranešti Dekanozovui, tikėdamasis, kad "rytas protingesnis už vakarą" (utro večera mudrenneje).

(Bus daugiau)

Pamąstymai po Madrido konferencijos

Juozas Kojelis

Prieš NATO sąjungai priklausančių valstybių konferenciją, kurioje turėjo būti padarytas sprendimas dėl naujų narių pakvietimo, Amerikos didžiojoje spaudoje kasdien tas klausimas buvo diskutuojamas. Analizavo žurnalistai, pareiškimus darė politikai ir diplomatai, pranešinėjo žinių agentūros. Per Internetą nuomonių įvairovė buvo galima patirti ir visame pasaulyje, nes spauda ir žinių agentūros santraukas paduoda ne tik vietinė, bet dažniausia ir anglų kalba.

Pasaulio politiniame Olimpe, Washingtone, išgavus bent atviro nesipriešinimo pažadus iš Maskvos, sprendimas, ką priimti į NATO, buvo padarytas gan anksti. Bet iki Madrido konferencijos tas sprendimas buvo laikomas tarsi paslaptį, nors Čekijos, Lenkijos ir Vengrijos vadovai nuolat buvo linkniuojami. Sarbiausius sprendimus NATO klausimu Washingtone, aišku, darė pagrindiniai užsienio politikos formuotojai: prezidentas Bill Clinton, jo svarbiausias patarėjas Samuel Berger, valstybės sekretorė Madeleine Albright ir gynybos sekretorius William Cohen. Jų sprendimams turėjo pritarti JAV Kongreso, ypač Senato, lyderiai, ir laimėtas Amerikos žmonių prielankumas.

Visos valstybės, kurios oficialiai buvo pareiškusios norą stoti į NATO, dėjo daug pastangų įtikinti Ameriką, kitas šiai sąjungai priklausančias valstybes ir NATO struktūros vadovybę, kad jos pasiruošusios tapti NATO naremis. Pavyzdžiui, pagal "Los Angeles Times" informaciją, Lenkijos vyriausybė šios akcijos

Lenkijos prezidentas Aleksandras Kwasniewskis, Čekijos prezidentas Vaclavas Havelas ir Vengrijos prezidentas Árpádas Gonczas džiugiai spaudžia vienas kitam rankas per privatų susitikimą Madride. EPA-ELTA nuotr.

vadovu paskyrė užs. reik. viceministrą Robert Mroziewicz, kuris sutelkė Lenkijos ir išeivijos lenkų ekspertus paruošti planą ir jį vykdyti. Šimto puslapių planas buvo prieinamas tik akcijos vadovybei. Vien Amerikoje buvo numatyta 150 renginių: konferencijų, akademinėse seminarų, diskusijų, parodų, arbatėlių su sūriu ir vynu, iškilmingų vakarienių su Amerikos politikais, akademikais, sporto ir filmų įžymybėmis. Organizatoriai buvo paruošę "argumentų katalogą" ir net detaliai aptarė naudotiną terminologiją. Lenkijos valdžia visą tą akciją rėmė ne vienu milijonu dolerių.

Čekija su pasulyje populiariu prezidentu Vaclav Havel, atrodė, dėl priėmimo sau galvos daug nesuko, bet Vengrija tai akcijai skyrė irgi apie milijoną dolerių. Washingtono atvykusiame Vengrijos užs. reik. ministrui Laszlo Kovacs buvo suorganizuota turtinga programa: susitikimo su aukštaisiais adminis-

tracijos pareigūnais, vedė pokalbių su keliolika senatorių ir Atstovų rūmų lyderiais, jo spaudos konferencijoje dalyvavo virš 20 didžiųjų laikraščių ir spaudos agentūrų korespondentų, kabinė televizija (CNN) perdavė su juo ilgą pasikalbėjimą.

Lietuvos ir kitų dviejų Baltijos valstybių politikai prieš Madrido konferenciją irgi rodė iniciatyvą, ypač Europoje, tačiau koncentruotų ir koordinuotų pastangų, kaip kad darė lenkai ir vengrai, bent žiūrėti iš užjūrio, nebuvo galima jausti. Rašančiojo nuomone, per mažas dėmesys rodytas Washingtonui, pasaulio politikos Olimpui. Neišnaudotas ir Amerikos lietuvių potencialas. Būtų daug daugiau padaryta, jei kas nors su Lietuvos vyriausybės autoritetu būtų sukvietę Lietuvai, Latvijai ir Estijai politiškai talkinančių organizacijų vadovybes pasitarimui ir veiklos plano paruošimui. Amerikos Baltų Laisvės Lygos iniciatyva ta linkme nebuvo sėk-

minga.

Žinoma, jei Washingtonui ir būtų parodytas reikiamas dėmesys ir išeiviai padarę viską, kas įmanoma, tai dar nereiškia, kad Baltijos valstybės ar viena Lietuva būtų pakviesta Madride pradėti derybas dėl įstojimo į NATO. Tačiau būtų buvę sutvirtinti pamatai tolimesnei akcijai.

Kaip matyti iš Europos komisijos išvadų dėl stojimo į Europos sąjungą, Lietuvai šalia kitų pastabų buvo daromos ir priekaištas, kad nekreipusi dėmesio į kritiką, "padaryta Lietuvos valdžiai dėl jos požiūrio į lietuviškuosius nacistus ir karo nusikaltėlius, gyvenančius Lietuvoje" ("Lietuvos rytas", 1997.VIII.13). Tas pats laikraštis cituoja ir kitą Europos išvadų komisijos priekaištą, būk "Lietuvos valdžia netęsėjusi pažado panaikinti sovietinio režimo represuotų asmenų, įtariamų dalyvavimu žydų genocide, reabilitaciją". Prie šių faktų pridėjus Simon Wiesenthal centro direktoriaus Jeruzalėje Efraim Zuroff rugpjūčio 11 padarytą pareiškimą dėl Gao no minėjimo Vilniuje, darosi visai aišku, kad ir Izraelis yra prieš Lietuvos priėmimą į NATO ir Europos sąjungą.

Ši problema yra giliašaknė. Kol dar yra gyvų to laikotarpio liudininkų, atitinkamos valdžios žinybos turėtų sutelkti Lietuvos ir tarptautinius tokių klausimų ekspertus (gyvus liudininkus, istorikus, mokslininkus, teisininkus, politikus) ir tarptautinės teisės rėmuose, kaip dabar Lietuvoje sakoma, *delimituoti* istorinio teisingumo ribas. Pasiteisinimais, atsiprašymais, apgailestavimais ši problema niekad nebus išspręsta.

Los Angeles uždraustas agresyvus elgetavimas

Los Angeles elgetos bus baudžiamos pinigėmis baudomis, jei prašydami išmaldos elgsis agresyviai. Jiems, be to, visiškai uždrausta stovėti su ištiesta ranka autobusų stotelėse, geležinkelio stotyse ir netoli banko automatų. Atitinkamą potvarkį - beje, griežčiausią JAV - priėmė Los Angeles miesto taryba.

Tokio žingsnio priešininkai žada apskusti sprendimą teisme. Jie tvirtina, kad Los Angeles valdžia taip diskriminuoja skurdžius ir pažeidžia teisę į žodžio laisvę. O šalininkai sako, kad elgetos yra ne kartą užpuolę Los Angeles gyventojus ir jiems grasina.

Naujasis potvarkis draudžia elgetoms be leidimo liesti savo "taikinius", bėgti jiems iš paskos ar užverti kelią. Uždrausti bet kokie gestai, kurie gali būti suprasti kaip grasinimas. Elgetoms visiškai uždrausta kalbinti automobilių vairuotojus, o kas nepasirūpęs plaus automobilio stiklus, taip pat susilauks baudos.

Pirmą kartą šioms taisyklėms nusižengę elgetos bus baudžiami visuomenei naudingais darbais arba 50 JAV dolerių bauda. Prasižengus antrą kartą bauda gali padidėti iki 500 dolerių. Ypač užkietėję, agresyvūs išmaldos prašytojai gali atsидurti net kalėjime. Reuter-ELTA

kurių pirmas tomas pasirodė 1996 m., pateikia fotografuotini šios knygos leidinį.

Bet šitas pirmas Rinktinųjų raštų tomas ypač svarbus ir dėl to, kad Albertas Rosinas, Vilniaus Universiteto Baltų filologijos katedros vedėjas, idėjo dvidešimties puslapių straipsnį apie Praną Skardžių ir jo darbus. Kruopščiai

paruoštas tekstas duoda daug informacijos apie Skardžiaus gyvenimą ir ypač apie jo

darbus, atliktus tėvynėje ir tremtyje (Vokietijoje ir nuo 1949 m. Amerikoje).

Nekantriai laukiame, kada bus paskelbti II-V tomai, kurių turinys trumpai aprašytas Rosino Pratarmėje. Šeštasis tomas bus skirtas rodyklėms.

Pranas Skardžius, *Rinktiniai raštai*. Parengė Albertas Rosinas. 1. Lietuvių kalbos žodžių daryba. Fotografuotiis leidinys. Mokslo ir enciklopedijų leidykla. Vilnius, 1996.

Viena pigiausių ir patikimiausių susisiekimo priemonių Lietuvoje - geležinkeliai. V. Kapočiaus nuotr.

Ar Australijoje bus atstatyti sudegę Lietuviai namai?

Gaisro nusiaubtą pastatą lietuviai pasiryžę atstatyti.

ELTA nuotr.

Vidas Mačiulis

Apie Tredbo kaimelio, esančio už 400 kilometrų nuo Melbourne, tragediją dabar rašo visi Australijos laikraščiai, tiesioginius reportažus iš įvykio vietos transliuoja televizija. Paskutinę liepos dieną staiga nuslinkusi kalno viršūnė sugriovė porą namų, žuvo apie dvidešimt žmonių, atvykusių pasilidinti. Jeigu būtų slidininkams palanki žiema (šiomet labai mažai sniego), tragedija būtų dar didesnė. Išsismis dienomis ir naktimis Tredbo slidininkų kaimelyje dirba šimtai gelbėtojų, kurie ieško po griuvėsiais ir žemėmis užpildyt žmonių, vienas surastas dar gyvas.

Apie Dželongo nelaimę, kai 1997-ųjų liepos 24-osios vakare sudegė Lietuviai namai, Melbourne mums pirmasis papasakojė tautietis Algimantas Jomantas. Jis, turėdamas vienuolika metų, gimtąjį Kauną su tėvais paliko 1945-ųjų rugpjūčio 15-ąją, beje, savo gimimo dieną. A. Jomantas gerai prisimena, kai 1951 metais jo tėvas buvo vienas iš tų lietuvių entuziastų, kurie rinko

iš tautiečių aukas, savo rankomis pradėjo statyti Lietuviai namus. Po poros metų visi jau turėjo kur susirinkti, šokti, dainuoti, mokytis. Čia buvo įrengta didelė salė, scena, biblioteka. Prieš metus Lietuviai namai Dželonge, surinkus apie 30,000 dolerių, buvo gražiai suremontuoti. Nors mieste vos kelios dešimtys lietuvių šeimų, vis dar yra tautinių šokių grupė, choras, skautų organizacija, veikia sekmadieninė lietuvių kalbos mokykla. Prieš savaitę iki gaisro Dželongo Lietuviai Bendruomenė savo namus išnuomojo valstybei, kuri trumpam čia įrengė ginklų surinkimo iš gyventojų punktą. Tuo metu, kai kilo gaisras, tikriausiai dėl perkrautos elektros linijos, nes buvo įjungta daug kompiuterių, ginklų jau nebuvo. Tačiau lietuviai patyrė didelį nuostolį, nes sudegė jų namų stogas, grindys, langai ir durys, liko tik aprūkusios mūrinės namų sienos.

Australijos laikraščiai pirmuosiuose puslapiuose rašė, kad gaisras padarė nuostolių už pusę milijono dolerių. Lietuviai na-

mai buvo apdrausti tik 120,000 dolerių plius 25,000 - už inventorių. Algimantas Jomantas pasidžiaugė tuo, kad pačios vertingiausios, rečiausios knygos jau buvo išvežtos Lietuvon, ir jis pats daugybę leidinių kasmet siunčia į Mažeikių biblioteką. Gaila, kad liepsna sunaikino visus sportininkų iškovotus trofėjus. Kita ryta prie gaisravietės susirinkę Dželongo lietuviai verkė, ypač tie, kurie savo rankomis statė ir daugiau kaip keturiasdešimt metų puoselėjo namus. Žilagalviai jau netiki, kad atgims Australijos lietuvių kultūros židynys. Jie jau neturi jėgų ir pinigų, o jaunimui ne tas rūpi. Kitaip galvoja Dželongo Lietuviai Bendruomenės valdybos pirmininkas, didelis šio darbo entuziastas Stasys Šutas, kuris apie nelaimę jau pranešė JAV ir Kanadoje gyvenantiems lietuviams. Gal jie surinks kiek pinigų Lietuviai namų atstatymui? Gal galėtų Dželonge, kuris yra už 60 kilometrų nuo Melbourne, gyvenantiems tautiečiams padėti ir Lietuvos verslininkai? Ypač tos bendrovės, kurios turi ryšių su Australija. O tokių yra, nes į Melbourne teko skristi su kauniečiu Mindaugu, kurio turtinga firma ypač glaudžiai bendradarbiauja su Australija.

Dželongietis Algimantas Jomantas irgi tiki, kad Lietuviai namai bus atstatyti. Jis pats, prieš daug metų Australijoje įsteigęs radijo lietuviškų laidų redakciją, nepraranda vilties iš įvairių Lietuvos televizijų sulaukti pusvalandinių laidų ir koncertų įrašų (bent VHS juostose). Tada kiekvieną savaitę Melbourne televizija už nedidelę pinigų sumą galėtų transliuoti Australijos lietuviams skirtas pusvalandines laidas. Geranorio lietuvių adresas: A. Jomantas, 39 Malcom St., Bell Park, Australia. Telefonas 8-10-03-52-78-28-26.

Vėl išleidžiami žymaus kalbininko darbai

Pranas Skardžius, gimęs 1899 m. kovo 26 d. Subačiaus miestelyje

(Kupiškio r.) ir miręs 1975 m. gruodžio 18 d. Jungtinėse Amerikos Valstijose, be jokių abejonų buvo vienas žymiausių dvidešimtojo amžiaus kalbininkų. Jo svarbiausias indėlis ne tik baltistikoje, bet taip pat indoeuropistikoje ir apskritai bendroje kalbotyroje yra stambi monografija "Lietuvių kalbos žodžių daryba", paskelbta Vilniuje 1943 m. ir dabar tapusi didele bibliografinė retybe. Vien dėl to esame dėkingi, kad Prano Skardžiaus "Rinktiniai raštai",

IŠ VISUR

- **Bostono vyrų sektetas** atliks programą New Britain, Šv. Andriejaus parapijos salėje rugsėjo 13 d. Pradžią 6:30 val. vakaro. Renginį ruošia New Britain LB apylinkė.

- **Cleveland, OH**, Dievo Motinos parapijos salėje spalio 18 d. įvyks koncertas "Draugui" paremti. Programą atliks solistai Aušra Cicėnaitė ir Vaidas Vyšniauskas. Jiems akompanuos Eugenija Kuprytė. Koncertą rengia JAV LB Clevelando apylinkės valdyba.

- **Baltiečių komitetas Cleveland, OH**, spalio 4 d. Lietuvių namuose rengia baltiečių draugystės vakarą.

- **"Moters savaitgalis"**, jau keleri metai rengiamas Pasaulio Lietuvių Centre, Lemont, IL, šiemet įvyks spalio mėnesio pabaigoje.

- **Tradicinės ateitininkų studijų dienos** šiemet įvyks Darbo šventės savaitgalį (rugpjūčio 29 - rugsėjo 1 dienomis) Dainavos stovyklavietėje, Manchester, MI.

- **Dr. Kazio Pemkaus**, peritais metais balandžio mėnesį mirusio Chicagoje, biblioteka-archyvas atidarytas Klaipėdos universiteto Menų fakultete. Velionis buvo didelis lietuviško žodžio gerbėjas, knygų mylėtojas, bibliofilas. Jis Klaipėdos universitetui padovanojo apie 20 metų kauptą lietuviškų knygų ir leidinių kolekciją. Joje yra apie 60,000 retų lietuviškų knygų ir 3,000 žurnalų bei dokumentų.

- **Valerija Barmienė**, mokytoja, visuomenininkė, skautininkė Lietuvių Skautų sąjungoje, ilgus metus dirbusi su lietuvių jaunimu, liepos 25 d. po ilgos ligos mirė Torrance, CA.

- **Pasaulio Lietuvių Centre**, Lemont, IL, renginių komitetas rudens sezono atidarymo proga šiemet rugsėjo 14 d. Centro didžiojoje salėje ruošia vakarą, kuriame daugiau dėmesio bus skiriama lietuviškai muzikai, dainai, jų kūrejiams ir lietuviškos dainos vienetams. Anksčiau panašūs sezono atidarymo vakarai buvo skiriami lietuviškai poezijai, kitais metais - lietuviškam žodžiui, knygai ir jų autoriams.

- **Solistas Vaclovas Momkus** išrinktas naujuoju Chicagoje Lietuvių Operos pirmininku. Iki šiol jis yra buvęs ilgametis vicepirmininkas, o vienerius metus vadovavo Operai. Dabar valdybą sudaro: Vaclovas Momkus, Jurgis Vidžiūnas, Romas Burneikis, Vytautas Radžius, Valerija Žadeikienė, Gražina Stauskas, Lidija Rasutienė ir Virginija Savrimienė.

- **Buenos Aires**, Avellaneda, Argentinoje, Aušros Vartų lietuvių parapijos bažnyčia buvo pašventinta 1942 m. rugpjūčio 16 d. La Platos vyskupo Cimentų. Šiemet minint 55 metų sukaktį, numatyta eilė renginių.

- **Dail. Magdalenos Birutės Stankūnienės** batikos darbų paroda prasidės spalio 18 d. Amerikos Lietuvių Dailės muziejuje, Lemont, IL. Dailininkė, iki šiol pasižymėjusi tapyba, grafika ir mozaika, pradėjo kurti batiką prieš dvejus metus.

- **Buenos Aires**, Argentinoje, rugsėjo 2 d. Coliseo teatre įvyks tradicinis tarptautinis festivalis su įvairių tautų šokiais ir dainomis. Programoje dalyvaus ir lietuviai su tautiniais šokiais.

Škaitytojai rašo
"Darbininkui"

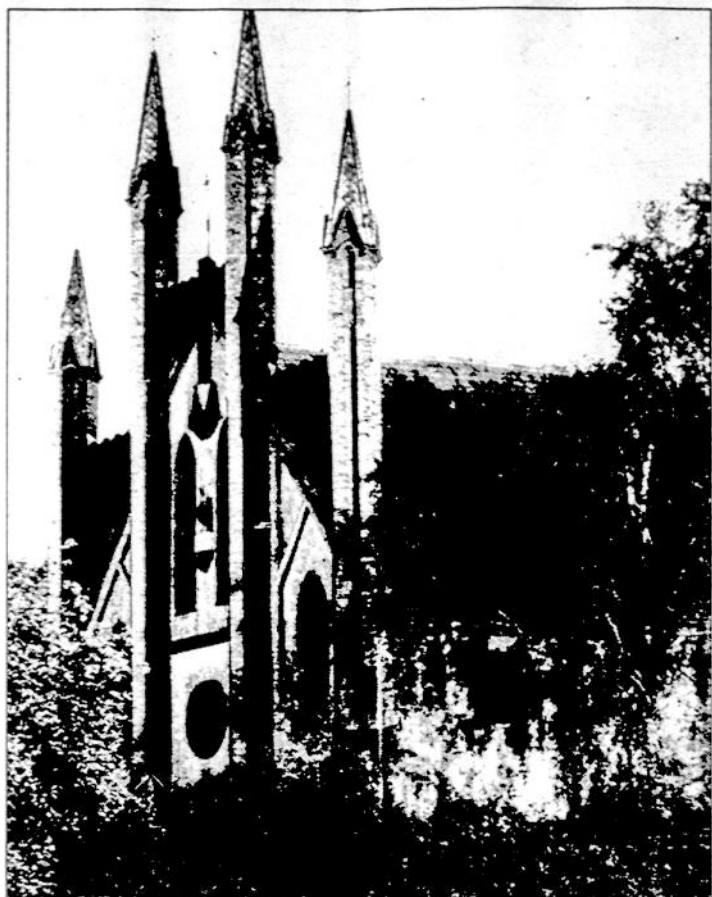

Neatsakinga akrobatika

Šių metų rugp. 8 d. "Darbininko" Nr. 30 tilpusi nuotrauka apie Lietuvos lakūno skridimą apačia vieno Vilniaus tilto tikrai nedžiugina. Tai nieko bendro su Valstybės dienos prasme neturintis įvykis. Aviacijos ir visuomenės saugumo, viešųjų pastatų vardan neleistina skraidyti apačia miesto tilto.

Kai žvėrių dresiruotojas cirke šokdina tigrus ar kiša savo galvą į liūto nasrus, jis tai daro už storų, plieninių virbų, savanoriškai atsitveręs nuo minios ar bendrojo naudojimo įrengimų. Savaimė pavojinga akrobatika ore bei aukštasis pilotas turi savo vietą, tačiau visa tai privalo būti atliekama į pavojų nepadidinant pastatų ir, savaimė aišku, žiūrovų. Drąsa be atsakomybės ar nepaprastai svarbaus tikslo pavirsta neatsakinga kvailyste. Tai privalo suprasti "drąsiai" po tiltais skraidantieji bei tokius skrydžius leidžiantieji. Didesnės apimtys visuomeninių renginių programas privalo sankcionuoti civilinės apsaugos normos. Lietuvai tikrai nereikia lėktuvo avarijos ir mieste sugriauto tilto.

Antanas Dundzila
McLean, VA

Senujų Trakų bažnyčia.

V. Kapočiaus nuotr.

Laiškas Redakcinei Komisijai

"Darbininko" liepos 25 d. numeryje skaitau, kad A. Paulauskas ragina nepriimti turto grąžinimo įstatymo.

Aš turėjau progos pakalbėti prieš kurį laiką su A. Paulausku St. Petersburg, Floridoje, kur jis buvo užklydęs į lituanistinę šeštadienines mokyklos parengimą. Aš jam prisistačiau, kad esu pilietis, bet ne Lietuvos pilietis (kaip tą pilietybę praradau nesuprantu, nes Nepriklausomą Lietuvą ji nebuvo atimta).

Paulauskas man papasakojo, kad jis puotavo Minske su Baltųjų vėliavų vėliavų ministeriu tol, kol jam leido pasiimti Burokevičių ir Jarmalavičių kaip kalinius. Nepriklausomos Lietuvos akimis žiūrint, tai turėtų būti nepaprastai pasiekimas. Bet Brazauskas pasakė Paulauskui, kaip jis galėjęs paimti į savo rankas tokį svarbų užsienio reikalų įvykį. A. Paulauskas atsakė Brazauskui, kad kol kaliniai nebuvo Lietuvoje, tai nebuvo ką sakyti, o kai

buvo atgabenti, jis painformavęs Brazauską. Brazauskas dėl jo nenoro pasitarti pažemino Paulauską į prokuroro padėjėjų, o Generaliniu Prokuroru paskyrė savo žmogų Nikitiną. Man A. Paulauskas paliko gerą išpūdį.

Bet aš nesutinku su jo verkšlenimu, kad dėl naujo Piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilmą jamąjį turtą Atkūrimo įstatymo šimtai tūkstančių žmonių gali prarasti pastogę ir Konstitucijos garantuotas teises.

Aš sutinku su Paulausko kaip teisininko nuomone, kad nuosavybė yra neliečiama. Bet nesutinku su jo kaip humanitaro nuomone, kad nuosavybė gali būti atstatoma tik tada, kai bus išspręstos gražintinuose namuose gyvenančių šeimų problemos. Kaip humanitaras jis turėtų nedelsdamas raginti pataisyti sovietmečiu smurtu padarytas neužsitarnautas skriaudas atimant ir nuosavybes. Negalima neteisėses propaguoti.

Gražintinuose namuose užsitarnavusioms šeimoms gali būti duodamos paskolos su lengvatomis. Konstitucija gali garantuoti pastogę tik benamiams.

Paulauskas sako, kad šimtai tūkstančių gražintinuose namuose gyvenančių šeimų (kiek nusavinta!) gali prarasti pastogę. Nesutinku. Visų pirma, po 57 metų nebeliko šimtai tūkstančių pretendentų, pageidaujančių atgauti savo sekvestruotą turtą, nes daugumas išmirė. Niekas nepretenduoja į sovietmečio laikais statytus kruščiovinius butus. Lietuva turėtų bent apskaičiuoti, kiek dar likę pretendentų.

Kadangi jų liko nebedaug, tai restauracija nelabai sukreštų visą tvarką. O būtų atstatytas labai svarbus principas, net ir priėmimui į Europos Sąjungą. Ir dar nebūtų per vėlu, nors labai jau pavėluota.

Vytautas Staskus
Seminole, FL

Griūva Kauno Kristaus Prisikėlimo bažnyčios tvora

Vilma Remezaite

Neseniai Kaune vieną ankstyvą rytmetį sugriuvo restauruojamos Kristaus Prisikėlimo bažnyčios tvora. Plytos sukrito ant gatvės ir ant greta stovinčio garažo stogo. Aušros gatvės pirmojo namo gyventojai, kuriems priklauso šis garažas, skundėsi, kad plytos ilaužė jo stogą. Gerai, kad tuo metu viduje nebuvo mašinos.

Ši tvora išliko prieš du ar tris mėnesius. Tada namo gyventojai kreipėsi į dujotiekio tarnybą ir Kristaus Prisikėlimo bažnyčios kleboną. Pirmoji neparodė jokio susidomėjimo, nors toje vietoje, kur išliko tvora, paklotas dujotiekio vamzdis, kuris bet kuriuo momentu galėjo nutrūkti. O baž-

nyčios klebonas, išklausęs gyventojų nuogastavimų, atsakė:

- Tegų vaikai nestovi po tvora ir nerūko, tada niekas ant jų ir neužkris.

- Tai neregėtas neįprastumas, - piktinosi viena greta esančio namo gyventoja. - Patvoriu eina gatvė, kuria mašinos važinėja, žmonės vaikšto. Prie tvoros vaikšto (nukelta į 7 psl.)

DEXTER PARK PHARMACY
Wm. Anastasi, B. S.
77-01 JAMAICA AVENUE
(Cor. 77th Street)
Woodhaven, N. Y. 11421
WE DELIVER
Tel.: 296-4130

Apie Rusijos rublius

Ekonmistai tvirtina, kad Rusijos valiutos sprendimas kitais metais denominuoti Rusijos rublį, 1000 senųjų rublių keičiant į vieną naująjį, turės teigiamas

įtakos Rusijos akcijų bei Vyriausybės vertybinių popierių rinkai. Ekonomistų nuomone, Rusijos rublis dabar pakankamai stabilus ir jo denominavimas bus tikrai naudingas šalies ekonomikai. LA

ŽEMIAUSIOS SKRYDŽIŲ KAINOS Į JAV MIESTUS

Pavyzdžiai kainų iš New Yorko viena kryptimi perkant bilietą į abi puses:

Chicago	\$109	Tampa	\$97
Los Angeles	\$107	West Palm Beach	\$108
Las Vegas	\$110	Miami	\$74
San Francisco	\$145	Orlando	\$81

Nuolaidos galioja ir į kitus miestus, taip pat į daugelį Europos miestų, įskaitant ir Vilnių.

Nurodytos kainos galioja šio skelbimo paruošimo metu

Vytis Travel

40-24 235 St.

Douglaston, NY 11363

Tel.: 718-423-6161

1-800-77-VYTIS

atlanta IE, Inc.

800 - 775 - SEND ▼ 914 - 258 - 5133

Garantuotas, greitas ir saugus
siuntinių pristatymas

nuo DURŲ iki DURŲ

Siuntiniai pasieks gavėją per 6 savaites,
o oro paštu - per 14-a darbo dienų

LIETUVA, LATVIJA, ESTIJA, BALTARUSIJA, RUSIJA.

SEPTEMBER PICK-UP SCHEDULE

September 2	New Britain, CT	11-12 noon
	New Haven, CT	2-3 pm
	Waterbury, CT	4-5 pm
September 4	Kearny, NJ	11-12 noon
	Paterson, NJ	1-2 pm
September 8	Whiting, NJ	1-2 pm
September 9	Putnam, CT	1-2
September 11	Newark, NJ	11-12 noon
September 12	Philadelphia, PA	11-12 noon
September 13	Brooklyn, NY	12-1 pm
September 16	New Britain, CT	11-12 noon
	New Haven, CT	2-3 pm
	Waterbury, CT	4-5 pm
September 18	Kearny, NJ	11-12 noon
	Paterson, NJ	1-2 pm

For more information call 914-258-5133

ECONOMY AIRFARES TO VILNIUS

New York-Vilnius-New York \$699 r.t.

One way to Vilnius \$499

FREGATA TRAVEL

250 West 57th Street, 1211

New York, NY 10107

Tel.: (212) 541-5707

PASINAUDOKITE PAPIGINTOMIS KAINOMIS

pavasari ir vasarą, skrisdami į
Vilnių ir Rygą!

Mes taip pat siūlome patogius skrydžius ir keliones
laivu į Karibų salas, Australiją, Aziją ir Europą.

Dėl daugiau informacijų skambinti:

AIREX TRAVEL AGENCY

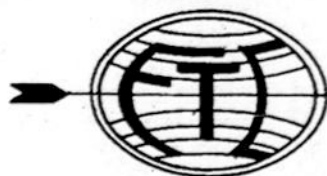
382 Broad Ave.

Leon, NJ 07605

(201) 944-1273 (800) 955-7370 (201) 947-2189

MES SIŪLOME

**PIGIAUSIAS KELIONES Į VILNIŲ
IŠ BET KOKIOS VIETOVĖS
AMERIKOJE AR KANADOJE**

Ferrante Travel Center

135 Broad Ave., Palisades Park, NJ 07650

(800) 654-2432

(201) 592-8780

Griūva Kauno Kristaus Prisikėlimo bažnyčios tvora

(atkelta iš 6 psl.)

kai susirinkę žaidžia. Gerai, kad ši nelaimė atsitiko anksti rytą, kai nieko prie tvoros nebuvo, ir stebėtina, kaip vamzdis nesusprogo.

Mums atvažiavus į įvykio vietą avarinė dujotiekio tarnyba dar nebuvo pasirodžiusi, nors namo gyventojai pranešė apie įvykį anksti ryte, kai tik pamatė sugriuvusią tvorą. Kristaus Prisikėlimo bažnyčios žmonės taip pat

šis faktas nepasirodė įdomus. O juk tai dar ne pabaiga. Kita tvoros dalis irgi išlinkusi. Žmonės baiminasi, kad grius ir ji.

- Kol visa tvora nenuvirtė, tol tikriausiai niekas ir nesidomės. Niekam nereikia, - aiškino kaudietė. - Sena tvora. Ne pirmą kartą nugriuvo. Ir ne paskutinį. O ką mes galim padaryti? Tik žiūrėti, kaip griūva, ir saugotis, kad nebūtų aukų.

Posėdžiavo "Pagalba Lietuvai" direktorių taryba

Daytone, Ohio, vykusio 84-ojo Lietuvos Vyčių suvažiavimo metu, rugpjūčio 8 d., Holiday Inn viešbutyje buvo susirinkusi "Pagalba Lietuvai" organizacijos direktorių taryba. Dvasios vadui kun. Juozui Anderloniui sukalbėjus maldą, posėdžiui vadovavęs Robert S. Boris pranešė apie praėjusių metų veiklą. Per 1996-97 metus buvo išsiųsta 11, 20 ir 40 pėdų ilgio talpintuvų. Iš jų du buvo išsiųsti oro kargo. Šeši talpintuvai buvo pasiūti iš Catholic Medical Mission Board, New Yorke, kuriuose buvo siunčiami vien tik vaistai. Trys talpintuvai buvo paaugoti ir išsiųsti iš Prancūzijos, "Pharmacist without Borders" organizacijos vardu. Dviejų talpintuvų persiuntimo išlaidas sumokėjo Catholic Medical Mission Board. Lithuanian Mercy Lift/Catholic Relief Services sumokėjo už vieno talpintuvo persiuntimą. Iš viso, nuo 1996 m. liepos 1 d. iki 1997 m. birželio 30 d. buvo išsiųsti 23 talpintuvai.

Padarytas finansinis pranešimas. Per 1996-97 m. 847 aukojai paaugko \$105,710.44. Š. m. golfo turnyras davė per \$14,000 pelno. "Pagalba Lietuvai" per tuos

metus išdalino aukas taip: \$3,000 paaugota Šv. Klaros ligoninei, Utenoje; \$1,000 - Catholic Medical Mission Board, New Yorke; \$1,000 - arkivyskupo Audriaus Bačkio sriubos virtuvei, Vilniuje, ir \$250 - World Medical Relief, Inc., organizacijai, Detroite.

1997-98 metų "Pagalba Lietuvai" direktorių tarybą sudaro: Centro valdybos dvasios vadas - kun. Juozas Anderlonis, Centro valdybos pirmininkas - John Mankus, "Pagalba Lietuvai" pirmininkas - Robert S. Boris, ir pavaduotojai - Regina Juškaitė, Len Kapochus, Frank Petrauskas, Saulius Kuprys, Elinor Sluzas ir Rita Zakarka. A. a. Vinco Boris vieta perėmė Michael Shea.

1997-98 m. "Pagalba Lietuvai" valdyba buvo direktorių patvirtinta. Ją sudaro: dvasios vadas - kun. J. Walter Stanievich, Robert S. Boris - pirmininkas, vice-pirmininkai - Regina Juškaitė, William Juodwalkis, Michael Shea ir Valentina Bulota; Irena Vizgirdaitė - išdininke; Theresa Shea - sekretorė, Stella Hotra ir Frank Bunikis - patikėtiniai, ir Danguolė Kudirka - tvarkdarė.

Regina Juškaitė

1997 m. baltiečių lauko teniso pirmenybės

1997 m. Š. Amerikos baltiečių lauko teniso pirmenybės įvyks 1997 m. rugpjūčio 30, 31 ir rugšėjo 1 d. Wickertree Tennis Club, 5760 Maple Canyon Dr., Columbus, Ohio. Tel. 614-882-5725. Vykdo - JAV Latvių sporto s-gos lauko teniso sekcija.

Programa: vienetai - vyrų (neriboto amžiaus); vyrų senjorų (45-59 metų); vyrų veteranų (60 m. ir vyresnių); jaunių (gimusių 1979 m. ir vėliau) ir moterų (neriboto amžiaus); dvejetai - vyrų, moterų, mišrus ir vyrų senjorų (45 m. ir vyresnių).

Klasifikacija - pagal žaidėjo amžių 1997 m. rugpjūčio 30 d., išskyrus jaunių klasę.

Dalyvauti kviečiami visi estų, latvių ir lietuvių kilmės žaidėjai. Dalyvių skaičius neapribotas visose klasėse. Kiekvienam žaidėjui yra leidžiama dalyvauti ne daugiau kaip 3-se rungtyse.

Pradmės mokestis 30.00 USD asmeniui, nežiūrint rungčių skaičiaus.

Dalyvių registracija vyks šeštadienį, rugpj. 30 d., nuo 8:00 iki 9:30 val. ryto. Varžybų pradžia - pasibaigus registracijai. Kitomis dienomis varžybų pradžia nuo

9:00 val. ryto. Pirmadienį, rugs. 1 d., numatomi tik finalai. Jei imanoma, varžybos bus užbaigtos per 2 dienas.

Išankstinė registracija atliekama ir informacija gaunama pas turnyro vadovą, šiuo adresu: Arturs Zageris, P. O. Box 21874 Columbus, OH 43221-0874. Tel. 614-459-5200 Ext. 233. Faksas 614-459-1151.

Lietuvių dalyvavimą koordinuoja ŠALFASS-gos lauko teniso vadovas Eugenijus Krikščionas, 105 Annale Dr., North York, Ont. M2N 2X3, Canada. Tel. 416-225-4385. Lietuviai, atlikdami registraciją, prašomi paimti ir E. Krikščioną.

Nakvynės papiginta kaina yra rezervuotas Harley Hotel of Columbus, 1000 East Dublin-Granville Rd., Columbus, Ohio 43229. Tel. 1-800-321-2323.

Varžybos vyks privačiame klube su 8 vidaus aikštėmis. Žaidimo sąlygos labai geros. Klubas rezervuotas visas 3 dienas tik baltiečių varžyboms. Lietuviai tenistai kviečiami gausiai dalyvauti!

ŠALFASS centro valdyba

Atskleisti Norvegijos premjero ryšiai su KGB

Norvegijos spaudos pranešimais premjeras Thorbjørnas Jaglandas šaltojo karo metais reguliariai kalbėjosi su Sovietų KGB kaip "diskusijų partneris". Jam buvo suteiktas slappyvardis "Jurijus". Jaglandas tuo metu buvo Darbo partijos Jaunimo Lygos lyderis. Jaglandas teigia, kad tuo metu jam buvo pavesta

palaikyti ryšius su užsienio ambasadomis, ir kad jis informuodavo partiją apie savo kontaktus. Pranešimai apie Jaglando ryšius su KGB pasirodė likus mėnesiui iki parlamento rinkimų. Apklausa rodo, kad valdančioji Darbo partija gali smarkiai pralaimėti.

LSŽ

PUTNAM, CT

VIENUOLYNO METINĖ ŠVENTĖ

Marijos Nekalto Prasidėjimo seselių vienuolyno Putname metinė šventė, jau tapusi tradicija, šiais metais vyko liepos 27 d., vienuolyno sodyboje. Graži vasaros diena paskatino lietuvių ir lietuviškos kilmės amerikiečius, gyvenančius Amerikos Šiaurės Rytų pakraščio telkiniuose, atvykti šventen. Dauguma atvyko savo priemonėmis, o iš didesnių centrų autobusais.

Šventėje dalyvavo ir amerikiečių. Dalyvių buvo daugiau kaip 2 tūkstančiai. Dalyvavo ir Lietuvos ambasadorius Amerikai Alfonsas Eidintas su šeima.

Šventei iškilmingumą teikė ir išeivijos vyskupo Pauliaus Baltakio dalyvavimas. Jis su 11 kunigų koncelebravo Šv. Mišias šventę pradedant, 11 val. ryto, vienuolyno sode. Vyskupui asistavo prel. Vytautas Balčiūnas ir vienuolyno kapelionas kun. Antanas Diškevičius, jau pusmetį atvykęs iš Lietuvos. Pamoksle vyskupas pasisakė, kad ką tik grįžęs iš Lietuvos ir yra gerokai nuliūdintas, nes daugelis Lietuvos žmonių yra praradę tikėjimą ir morale, taip pat daugelis kenčia nuo ekonominio sunkumo.

Šios negerovės ypač išryškėjo Lietuvai tapus laisva, nes laisvė nevaržomai leido reikštis bei plisti negerovėms. Tačiau yra vilties, kad palaipsniui kils tikėjimas ir ryks nedorybės ir gerės gyvenimas ekonomiškai, nes nemažai žmonių, o ir jaunimo jungiasi į tikėjimo, moralės kėlimo bei ekonomikos gerinimo veiklą. Tik būtina jiems padėti, tiek tikėjimo ir moralės kėlime, tiek ekonomiškai. Taip pat reikia melsti Dievą, kad Jis padėtų Lietuvos žmonėms keltis iš nuosmukio bei niekšybių ir daryti juos pajėgius kurti šviesesnę ateitį. Dabar Lietuvoje reikia daugiau dvasiškų, nužmogintam žmogui kelti pasirodymų, ir žmonių tikėjimą, morale ir tėvynės meilę keliančių. Padėkime jiems.

Užkandžiai ir pietūs šventės dalyviams buvo paruošti vienuolyno seselių rėmėjų būrelių būdelse, vienuolyno garaže, taip pat vienuolyno sode ir vienuolyno Matulaičio salėje. Maistui pasinaudojo daugybė žmonių.

Visa vienuolyno sodyba buvo panaši į lietuvišką jomarką, tik be parodomų ar parduodamų gyvulių (amerikietiška county fair), su daugybe būdelių ir stalių, kur buvo galima įsigyti tautodailės dirbinių, suvenyrų ir pan. Jauniausieji šventės dalyviai gana greitai ištuštino (kaip niekad prieš tai) jiems gausiais eksponatais pripildytą salę, po vienuolyno bažnyčia, loterijos

būdu. Tuo labai džiaugėsi eksponatų paruošimu pasirūpinusi seselė Viktorija ir jos talkininkės iš aplinkinių lietuvių telkinių.

Nemažas susidomėjimas buvo ir filmais iš gyvenimo ir įvykių Lietuvoje, rodomeis Raudondvario salėje, paruoštais filmų gamintojo skauto Juozo Bružo. Daug šventen atvykusių lankė Alka - Amerikos Lietuvių Kultūros Archyvą, domėjosi ten sutvarkytais tautiniais, istoriniais ir archyviniais rinkiniais, kai kas įsigijo ir knygu, iš Alkoje esamo pertekliaus. Šiais metais išpirkta daugiau knygu, negu dviem ankstesniais metais. Būreliai atvykusių šventen lankė ir Matulaičio namuose globojamus ir slaugomus, juos nors valandėlei pradžiugindami, tuo pačiu vykdydami užduotį "lankyti ligonį". Kai kas domėjosi ir tapytojo Adomo Galdiko dar likusiais paveikslais (laikomais viename Raudondvario kambaryje), tarp kurių yra dar tikrai vertingų.

Džiugus buvo lietuviško jaunimo, stovyklaujančio Neringos stovykloje (globojamų vienuolyno seselių), pasirodymas, vykęs 3 val. p. p. Malonu stebėti, kai jaunimas šoka "Malūnėlį", "Kubilą" ir kitus tautinius šokių ir mirguliuoja žaidimuose. Jaunimas sumaniai propagavo gamtos apsaugą, simboliais parodydami orą, žemę, vandenį ir ugnį. Amerikiečiai stebėjosi, kad lietuvių jaunimas tautiškai pasirodo ne tik scenoje, bet ir lauko pievelėse. Ačiū už tai jaunimui ir jų pasirodymų paruošėjams, nes tai žadino lietuvių užmirštą prisiminimą tėvynę ir vėl didžiulius, kad jie lietuviai.

Šventei baigiantis, jau po vėlavų nuleidimo, daugelio dėmesį patraukė vertingų daiktų loterijos vyksmas ir daiktų laimėtojai. Laimėti daiktai ir laimėtojai: 1.) Kelionė į Lietuvą laimėjo Antanas Paliulis, Waterbury, CT; 2.) Lietuvių tautinius rūbus - Anna Arzubalaitis, Scranton, PA; 3.) R. Bruženės tapytą paveikslą - kun. Juozas Grabys, Amsterdam, NY; 4.) Afgano vilnos užtiesalą - George ir Fran Bumilai, Raynham, MA; ir 5.) 100 dolerių pinigais - Jonas Šaulys, Branford, CT.

Ši šventė vadinama ir lietuvių susitarinimo švente, nes joje susitinkami seni pažįstami ir sutučių draugais pažintis kartais veda į artimesnius santykius. Naujai šventen atvykę susipažįsta su seselėmis, pamato jų darbus ir daugelis tampa seselių darbų rėmėjais. Pamišantiems lietuvių, pamatymas Alkoje sukaupę lietuviškos kultūros vertybių, gražina juos lietuvių ir skatina didžiulius ja. Ačiū vienuolyno seselėms ir daugybei jų padėjėjų, paruošusių daug vertybių parodančią ir jas teikiančią dieną.

Juozas Kriaučiūnas

Mirė Romualdas Šidlauskas

Romualdas Šidlauskas, gimęs 1925 m. spalio 25 d. Lietuvoje, Kėdainių apylinkėje, gyvenęs Richmond Hill, N.Y., mirė rugpjūčio 8 d. L. I. Jewish ligoninėje, iškankintas sunkios ligos, sulaukęs 71-rių metų amžiaus. Buvo pašarvotas Shalins laidojimo koplyčioje. Atsisveikinimas buvo rugpjūčio 10 d. Pirmadienį - rugpjūčio 11 d., po šv. mišių Apreiškimo parapijos bažnyčioje, buvo sudegintas Fresh Pond krematoriume ir pelenai bus palaidoti Lietuvoje. A. a. Romualdas Šidlauskas Lietuvoje tarnavo Plechavičiaus ar-

mijoje ir pateko į nelaisvę. Karui pasibaigus išsilaivino ir gyveno Schwab, Gemund (Vokietijoje) pabėgėlių stovykloje. Ten baigė techninę mokyklą. Atvykęs į Ameriką dirbo mechaniko-inžinieriaus darbu. Buvo susipratęs lietuvių, skaitė lietuvišką spaudą ir rėmė lietuvišką veiklą.

Liūdesyje liko penki vaikai ir devyni anūkai.

Kas norėtų įamžinti mirusiojo atminimą, šeima pageidauja aukoti Lietuvos našlaičiams per Religinę Šalpa. O.B.

Rasų kapinės Vilniuje.

V. Kapočiaus nuotr.

Sunny Hills, FL

Pagerbtas velionis kun. Antanas Kardas

Alfonsas Nakas

Kun. Antano Kardo mirties sukaktis buvo paminėta 1997 m. rugpjūčio 10 d. Šv. Teresės bažnyčioje. Tą dieną šv. Mišias už jo sielą aukojė ir trumpai pamoksle prisiminė parap. klebonas Francis Szczykutowicz. Velionio kunigo sesuo Marija Kardauskaitė ir Viktorija Dėdinienė pavakary sukvietė į savo namus porą tuzinų velionio gerbėjų, suteikdamos progą prie vaišių stalo velionį prisiminti. Velionį geru žodžiu prieš vaišes maldoje paminėjo kun. Francis. Po to V. Dėdinienė papasakojo apie paskutines kun. Antano gyvenimo dienas bei va-

landas, pabrėždama, kad, kaip tikras kunigas, mirties jis nebijojė, žinodamas, kad išeina į geresnį amžinąjį gyvenimą.

Kunigui Antanui 1988 m. rugpjūčio 11 d. mirus, parašiau jo platesnę biografiją (žiūr. "Draugas", 1988.08.30 ir vienos svarbios klaidos patikslinimą 1988.09.13). Čia pakartosiu tik kelerias svarbiausias jo biografinius faktus.

Antanas Kardauskas (vėliau Kardas) gimė 1912 m. kovo 4 d., Pentiškių kaime, Griškabūdžio vls., Šakių aps. Baigęs Marijampolės Marijonų gimnaziją, vėliau studijavo Kauno VDU studijose. (mukelta į 8 psl.)

Su dr. Julium Šimaičiu atsisveikinant

Dr. Julius Šimaitis, gimęs Lietuvoje 1910 m. rugsėjo 26 d., gyvenęs Forest Hills Garden, mirė savo namuose rugpjūčio 8 d., sulaukęs 86-ųjų metų amžiaus. Buvo pašarvotas Shalins laidojimo koplyčioje. Atsisveikinimas buvo rugpjūčio 10 d. Pirmadienį, rugpjūčio 11 d., po šv. mišių Apreiškimo parapijos bažnyčioje buvo sudegintas Fresh Pond krematoriume ir pelenai bus pervežti ir palaidoti Lietuvoje, Zarsuose. A. a. Julius Šimaitis buvo ekonominių mokslų daktaras ir Romo-

vės korporacijos korporantas.

Nuliūdime liko žmona - medicinos daktarė Konstancija, kuri žinoma "Darbininko" skaitytojams savo straipsniais "Moteris su baltu chalatu". Tuo vardu išleista ir atskira knyga, gaunama "Darbininko" administracijoje.

Liko žmonos sesuo Aleksandra Motekūnienė su vyru ir dvi dukterėčios: Virginija Remežienė su šeima ir Kristina Navickienė su šeima. Liko ir kiti giminės Amerikoje ir Lietuvoje.

Ona Barauskienė

A. + A.

Mylimai žmonai
Justinai Dubauskienei

amžinybėn iškėliavus, jos vyrui Aleksandrui Dubauskui, LŠST Jono Vanagaičio kuopos Bostone nariui, ir jo artimiesiems reiškiamo nuoširdžių užuojautą.

Jono Vanagaičio kuopos sekretorė
Pranė Milerienė

A. + A.

JULIUI ŠIMAIČIUI

mirus, jo žmonai, dr. KONSTANCIJAI PAPROCKAITEI-ŠIMAITIENEI, New Yorko Lietuvių Gydytojų ir Dantų Gydytojų Draugijos pirmininkei, ir visiems artimiesiems reiškiamo nuoširdžių užuojautą.

New Yorko Lietuvių Gydytojų ir
Dantų Gydytojų Draugijos nariai

DARBININKAS

341 Highland Blvd.
Brooklyn, NY 11207

E-mail: jkeleras@aol.com

Redakcija (718) 827-1352
Redakc. FAX (718) 827-2964
Administr. (718) 827-1351

Spaustuvė (718) 827-1350
Vienuolynas ... (718) 235-5962
Vyskupas (718) 827-7932
Salė (kor.) (718) 827-9645
Salės adm. (718) 235-8386

Labor Day - Darbo diena
švenčiama ateinanči pirmadienį, rugsėjo 1 d. "Darbininko" įstaigos tą dieną bus uždarytos.

Richmond Hill Block Association rengia 24-ji Parko festivalį - muge, kuri bus šeštadienį, rugsėjo 6-tą d., 10 v. r. - 6 v. vak. Forest Parke prie Jackson Pond (Myrtle Ave. ir 109th St. kampas). Ten vyks įvairūs žaidimai vaikams, gros du orkestrai, bus šokiai. Daug kas prekiaus, bus įvairaus maisto, o taip pat veiks sveikatos patikrinimo skyrius, daug kitų įvairenybių. Toje apylinkėje gyvena daug lietuvių, kurie kasmet aplanko šį festivalį.

Vysk. P. Baltakio, OFM, veiklos kalendorius

Rugpjūčio 25 d. - Manhattan, NY, naujo vyskupo šventinimas.
Rugpjūčio 30 d. - Vernon, CT, vestuvės.

Rugsėjo 5 d. - Newark, NJ, naujo vyskupo šventinimas.
Rugsėjo 8 d. - Metuchen, MA, naujo vyskupo šventinimas.

Rugsėjo 21 d. - Rochester, NY, kun. K. Mockevičiaus 50 m. jubiliejus.

Rugsėjo 27 d. - Philadelphia, PA, JAV LB XV Tarybos sesija.
Rugsėjo 28 d. - Maspeth, NY, Lietuvos Vyčių suvažiavimas.

Spalio 4-5 d. - Los Angeles, CA, Lietuvių dienos.

Spalio 12-13 d. - Putnam, CT, Religinės šalpos metinis susirinkimas.

Spalio 13-14 d. - Putnam, CT, kunigų seimas.

Spalio 18 d. - Brooklyn, NY, vestuvės.

Spalio 26 d. - Philadelphia, PA, Šv. Jurgio parapijos 95 m. jubiliejus.

Lapkričio 9-13 d. - Washington, DC, Vyskupų konferencijos posėdžiai.

Lapkričio 16 d. - Holland, PA, seselių kazimieriečių gimnazijos 90 m. sukaktis.

Lapkričio 28-30 d. - Chicago, IL, Mokslo ir kūrybos simpoziumas.

1998

Vasario 15 d. - Maspeth, NY, 3 parapijos 90 m. jubiliejus ir Vasario 16 minėjimas.

Vasario 20-22 d. - St. Petersburg, FL, Floridos lietuvių dienos ir Vasario 16 minėjimas.

Kovo mėnesį - Rekolekcijos Floridos lietuviams.

Balandžio 18-19 d. Boston, MA, Sutvirtinimo sakramentas.

Balandžio 26 d. - New Britain, CT, Sutvirtinimo sakramentas.

Balandžio 31 d. - Lawrence, MA, Šv. Pranciškaus parapijos 95 m. jubiliejus.

Gegužės 3 d. - Boston, MA, kun. A. Kontauto 50 m. jubiliejus.

Gegužės 17 d. - Cleveland, OH, Sutvirtinimo sakramentas.

Vilniaus radijas praneša, kad nuo 1997 m. gegužės 5 d., jų programos lietuvių ir anglų kalbomis girdimos 9855 kilohercų dažniu 8 val vakare.

"Darbininko" administracija pakartotinai prašo visų skaitytojų laiku pratesti prenumeratą ir sumokėti atsilikusių mokestį. Norėtume ypač paraginti tuos skaitytojus, kurie nėra susimokėję prenumeratos mokesčio už porą ir daugiau metų. (adm.)

Žinios iš Maspeth, NY

1998 m. vasario 15 d., Maspeth, Queens, NY, lietuvių Atsimainymo parapija švenčia 90 metų parapijos gyvavimo jubiliejų. Tuo reikalu pas vyskupą Paulių Baltakį lankėsi Maspetho parapijos klebonas kun. James T. Rooney. Besitariant apie lietuviškus reikalus, vysk. Baltakis užsiminė, kad lietuviai pranciškoniai yra nutarę parduoti savo nuosavybę su Kultūros Židiniu, Brooklyne, NY, ir kad dabar New Yorko lietuviai ieško naujos vietos lietuviškam veikimo centrui. Kun. Rooney užsiminė, kad jį, skiriant klebonu į Maspeth lietuvišką parapiją, Brooklyno vyskupas Thomas Daily pareiškė pageidavimą, kad Viešpaties Atsimainymo parapija, Maspeth, Queens, yra lietuvių parapija ir turi būti stengiamasi ją tokią išlaikyti. Kun. Rooney vyskupui Baltakiui tvirtino, kad jis pritaria vyskupo Daily pageidavimui ir iš savo pusės mielai priima lietuvių ir noriai sutinka leisti jiems naudotis turimomis parapijos patalpomis. Kadangi kun. James T. Rooney nusistatymas atitiko ir vysk. Baltakio norams ir pageidavimams, vysk. Baltakis apie savo pokalbį su kun. Rooney pranešė pranciškonų provincijolui T. Placidui Bariui. Tas nedelsdamas atvažiavo pas Maspetho kleboną tolimesniam pasnėkesiui ir apžiūrėjimui patalpų. Maspetho parapija turi gana gerą, apšaldomą, 290 sėdimų vietų salę, kurios užtektų net didesniems lietuvių renginiams. Taip pat parapijai priklauso seserų vienuolyno trijų aukštų nebenaudojamas pastatas, kuris tikėtų ir mokyklos reikalamis ir mažesniems susirinkimams. Kun. James Rooney pareiškė, kad mielai sutin'a visą tai užleisti lietuvių veiklai. FF

Popiežius vėl kalbėjo lietuviškai

Rugpjūčio 6-tos dienos bendrojoje audiencijoje su popiežium Jonu Paulium II dalyvavusius lietuvius Šv. Tėvas pasveikino lietuviškai:

Nuosirdžiai sveikinu grupę maldininkų iš Lietuvos. Brangieji, mūsų šandienos susitikimas teišlieka kaip ypatingas Dievo malonės ženklas, tepaskatina visur ir visada ieškoti Kristaus, kuris yra pasaulio šviesa ir viltis, o taip pat skelsti Jo mokslą autentiškais krikščioniškojo galvestingumo, artimo meilės ir šventumo pavyzdžiais.

To iš visos širdies linkėdamas, laiminu jus, jūsų artimuosius bei visą Lietuvos kraštą Apaštaliniu Palaiminimu. Garbė Jėzui Kristui!

Vatikano radijas

Apriškimo parapija ruošia šaunią gegužinę - pikniką rugsėjo 14 d., sekmadienį, Kultūros Židinyje, 361 Highland Blvd., Brooklyn, NY. 11 val. Apriškimo parapijos bažnyčioje bus aukojamas mišios. Pikniko pradžia 1 val. popiet Kultūros Židinyje. Savo muzika visus linksmins Stasys Telšinskas. Bus galima gauti lietuviško maisto ir atgaivos. Visi laukiami!

Woodhaven mugė (Jamaica Ave.) šiemet vyks rugsėjo 21 d., sekmadienį, nuo 11 val. ryto iki 6 val. popiet. Šiame rajone gyvena nemažai lietuvių, todėl būtų įdomu pamatyti daug lietuviškų prekių. Jeigu norėtumėte pateikti savo prekių, skambinkite tel. (718) 805-0202.

"Nakvynėlė" besirūpinant

P. Palys

Sekmadienį, rugpjūčio 10 d., Kultūros Židinio mažojoje salėje, Židinio taryba sukvietė Židinio narius informaciniam susirinkimui. Susirinkimą atidarė ir jam vadovavo Židinio tarybos pirmininkas dr. Jonas Bilėnas. Jis paaiškino, jog šito susijimo tiks-

Tėvai pranciškoniai ir Židinio taryba į tuos punktus nevienodai žiūri. - "Normalu, - kalbėjo dr. J. Bilėnas. - Tačiau, jeigu mes nieko nedarysime - Židiny bus prarastas."

Peržvelgę posėdžius, įvykusius su tėvais pranciškoniais. Pirmasis posėdis įvykęs 1994 m. gruodžio 14 d. To posėdžio metu pirmą

Kultūros Židinio susirinkime pagrindinį pranešimą skaitė Židinio pirmininkas dr. Jonas Bilėnas. Sekretoriavo - Malvina Klivečkienė ir Pranas Gvildys. P. Bivainio nuotr.

las esąs supažindinti tarp Židinio tarybos ir tėvų pranciškonų vedamais pasitarimais dėl Židinio likimo, o taip pat pasitarti ir išklaušyti narių pasisakymus ir jų nuomones.

Pranešimas buvo paskirstytas į tris dalis: a) nelengva Židinio padėtis, b) tėvų pranciškonų problemos, eiga ir stovis, c) paskutinis posėdis su tėvais pranciškoniais.

- Židinio padėtį, tarp Židinio ir tėvų pranciškonų sunkina

kartą ir buvo išgirsta, jog dėl prarastųjų pranciškonų eilių, užtikrinę tolimesnį Židinio veiklą, pranciškoniai iš Brooklyno žadėjo išskirti. 1996 m. posėdžiauta sausio 4 d. ir spalio 26 d., o šiais metais - balandžio 7 d., gegužės 27 d. Paskutinio posėdžio metu vienuolyno viršininkas Tėv. Pranciškus Giedgaudas, OFM, pasiūlė Židinio veiklos finansavimą. Pagal jį, Židiny gautų \$20,000 metinę sumą. Taryba, dėl Židinio veiklos nere-

Susirinkimo dalyviai.

P. Bivainio nuotr.

netinkamai surašyta, abiejų teises nevienodai apsauganti, sutarties. Sutarties 17-tas punktą tėvus pranciškonus įpareigoja, laike nuomos termino, be raštiško Židinio tarybos ir lietuvių pranciškonų sutikimo Židinio neparduoti. Tas punktas skamba neblogai, sako, dr. J. Bilėnas, bet jis nebentena galios, jeigu sutarties terminui išsibaigus, tėvai pranciškoniai jos nebeatnaujintų.

Tėvai pranciškoniai tą jau yra padarę pranešdami, kad dabartiniam sutarties terminui pasibaigus (sutarties terminas baigiasi 1998 m. spalio gale), sutartis nebus atnaujinta.

Tokiu atveju, sutarties 17-tas punktą numatąs dvi galimybes: a) pranciškionams nutraukti sutartį terminui nepasibaigus, nupirkti Židiniui kitus tinkamus pastatus, arba jiems apleidus Brooklyną, palikti Židiniu naudotis patikėtinui ("trustee") teise.

alaus ribojimo ir dėl per mažos siūlomos sumos, su pasiūlymu nesutiko.

(Dar, vienas, Romo Kezio pastangomis sušauktas susitikimas su visuomene, patyrinėti "nakvynėlės" problemoms, įvyko šių metų birželio 17 d.)

Pagaliau liepos 17 d. buvęs sušauktas specialus posėdis, kuriame dalyvavo Vienuolyno provincijolas Tėv. Placidus Barius, OFM, vienuolyno viršininkas Tėv. Pranciškus Giedgaudas, OFM, dr. Jonas Bilėnas, Antanas Bobelis ir Algirdas Mačiulaitis.

To posėdžio tikslas buvo bandyti surasti abiem pusėm priimtina susitarimą (pagal J. Bilėną, kompromisą), nes priešingai, susitarimo nepasiekus, tolimesni susitikimai, esą būtų beprasmiški, o Židiny, dabartiniam nuomos terminui pasibaigus, būtų priverstas ieškoti teisinės paramos. Tame posėdyje, tėvams pranciš-

Pagerbtas velionis kun. Antanas Kardas

(atkelta iš 7 psl.)

javės medicina, stojo į Vilniaus kaviškio kunigų seminariją ir 1939 m. išventintas kunigu. Prieš 1944 m. vasarą pasitraukdamas iš Lietuvos vikaravo Liudvinave ir Šakiuose. Pastoracinį darbą dirbo išvietintųjų stovyklose Tyroly ir Bavarijoje. Teologines studijas gilino Romoje, iš kur buvo pasiųstas į Čilę. Ten praleido keletą metų. Amerikoje darbavosi New Yorko ir Grand Rapids, MI, vyskupijose. Į pensiją pasitraukė 1982 m. ir apsigyveno Sunny Hills, FL. Čia jį, aukšto ūgio, tiesų, žvalų kiekvieną sek-

madienį matydavome Šv. Teresės bažnytylėje prie altoriaus, o lietuvių visokiuose renginiuose ar ką gyvai diskutuojanti su politika nusimanančiais tautiečiais, ar fotografuojanti idomesnes pobūvių detales. Atlaikęs sunkią širdies kraujagyslių operaciją, buvo ištiktas vėžio ir 1988 m. rugpjūčio 11 d. drąsiai pasitiko žemiškąją mirtį. Jo kūnas ilsisi Sunny Hills Kalvarijos (Calvary) katalikų kapinėse. Nors artėja jo mirties dešimtmetis, Sunny Hills tautiečiai kunigo Antano nepamiršo.

SKELBIMAI

SKELBIMAI

Dviem žmonėm išnuomojamas kambarys arti parduotuvių, gali būti moteris, vyras arba pora. Kreiptis tel.: 718 235-9531. (sk.)

Reikalinga atsakinga ir sąžininga mergina tvarkyti namus ir prižiūrėti du vaikus (kūdikį ir 3 metų mergaitę). Reikės pagloboti ir du draugiškus šunelius. Mokamas atlyginimas, suteikiamas atskiras butas ir nemokamas maitinimas. Skambinti: (212) 673-6097. Paskambinus palikti savo vardą ir telefono numerį bei laiką, kada Jus geriausiai pasiekti. (sk.)

Galime įdarbinti moteris amerikiečių šeimose prižiūrėti vaikus. Būtina anglų kalba. Tel.(718) 951-2443; 951-2443; Kviesti Almą arba Diną. (sk.)

Reikalinga šeimnininkė prižiūrėti senesnio amžiaus žmones ir jų namą. Rašyti: Joseph Lugan, c/o John Conwood, P.O. Box 210270, Jamaica, NY 11421, USA. Tel.: 718 235-9531 (sk.)

Reikalinga moteris raštinės valymams, įvairiems patarnavimams, galinti vairuoti mašiną. Turi mokėti angliskai. Darbas - nuo pirmadienio iki penktadienio (9 val. ryto - 5 val. po pietų). Tel.: (516) 681-7224. (sk.)

Moteris iš Lietuvos ieško darbo. Tel.: (908) 782-0167. Kviesti Elvyra. (sk.)

Puiki proga gražiai įsikurti šeimai, teisėtai atvykusiai iš Lietuvos. Reikia vieno asmens pajėgus sodybos priežiūrai, kito - virtuvėj, namų ruošoj ar prie ligonių. Kreiptis: Villa St. Joseph, P. O. Box 155 Thompson, CT, 06277. (sk.)

Moterims siūlomi darbai amerikiečių šeimose. Turi susikalbėti angliškai, mėgti vaikus, žinoti namų ruošos darbus. Patikima agentūra. Tel: (516) 377-1401 (sk.)

Išnuomojamas kambarys labai patogioje vietoje. Virtuve ir vonia teks naudotis bendrai su šeimnininkais. Mokestis - \$60 per savaitę. Skambinti: (718) 441-1215. (sk.)

Ieško

Ieško savo pusbrolių - Antano Keršio - Kerševičiaus sūnų.

1913 m. A. Kerševičius su žmona išvyko iš Lietuvos, Viešnių vlsč., Maigų kaimo į JAV. Turbūt gyvena Carbondale, PA. Turi šiame mieste darytą jo šeimos nuotrauką. Mirė 1937 m. Amerikoje.

Kreiptis: Juozapas Keršis, Židikai 5523, Mažeikių raj., Lietuva. (sk.)

"Lietuvos aidas", patriotinės minties, plačios informacijos dienraštis, daugiausiai skaitomas išėivijos lietuvių, dėl daugiau kaip dvigubai pabrangusio pašto, buvo priverstas pakelti metinę oro pašto prenumeratą iki \$130 nuo 1994 m. rugpjūčio 1 d. Čekį \$130 rašyti "Lietuvos aidas" vardu ir siųsti JAV įgalio-tiniui adresu: Bronius Juodelis, 239 Brookside Lane, Willowbrook, IL 60514. Tel. 630 986-1613.

Kretingos pranciškonų labdaros valgyklai, kuri buvo aprašyta DARBININKO Nr. 29, aukojo:

Liudas Normantas, Hiram, ME - 160 dol.

Norintieji prisidėti prie šios valgyklos išlaikymo, prašomi aukas siųsti:

Franciscan Fathers
361 Highland Blvd.
Brooklyn, NY 11207.

Pažymėkite, kad tai jūsų auka Kretingos vienuolyno labdaros valgyklai.

ATLANTA Import Export, Inc., siuntinių į Lietuvą persiuntimo bendrovė, siuntinius vėl priims **rugpjūčio 30 d.**, šeštadienį, nuo 12 val. iki 1 val. popiet Kultūros Židinio kieme. Dėl informacijų skambinkite tel. (914) 258-5133.

ATLANTOS atstovas New Yorke yra **Ramūnas**, skambinkite minėtu telefonu ir susitarkite. Jis mielai paims Jūsų siuntinius iš namų.

"VILTIES" siuntinių agentūros atstovas siuntinius vėl priims Brooklyn, Kultūros Židinio kieme, buv. spaustuvės patalpose, **rugsėjo 6 d.**, šeštadienį, nuo 1 val. iki 4 val. popiet.

Brooklyne mūsų atstovas yra Algis Jankauskas, tel. (718) 849-2260. Jis paims siuntinius iš namų.

Siuntiniai į Lietuvą laivu arba oru. Pinigai pervedami doleriais per 2 - 5 dienas.

Maisto siuntiniai:
Šventinis \$39;
50 svarų įvairaus maisto siuntinys už \$98.

TRANSPAK,
4545 W. 63rd St.
Chicago, IL 60629
tel. (773) 838-1050.